

2.1.3 Δραστηριότητες ευαισθητοποίησης μέσω της τέχνης του Θεάτρου

Στον παρόντα Οδηγό επιχειρείται η παρουσίαση παιχνιδιών και δραστηριοτήτων με κεντρικό άξονα το θεατρικό παιχνίδι αλλά και άλλες τεχνικές που άπτονται στον τομέα των Τεχνών του θεάτρου, (του κουκλοθεάτρου, του θεάτρου σκιών και της δραματοποίησης) με στόχο την αποδοχή του «Άλλου». Οι εκάστοτε ομάδες ατόμων, με αναπηρία ή όχι, μαθητών/τριών αλλά και ενηλίκων (εκπαιδευτικών, γονέων και ατόμων της ευρύτερης κοινωνίας), θα μπορέσουν να εμπλακούν και να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους και να γνωριστούν ουσιαστικά, αμβλύνοντας τις διαφορές τους.

Με τις δραστηριότητες αυτές θα καλλιεργούν και θα αναπτύσσουν διαρκώς μία ενταξιακή κουλτούρα στην τάξη και στο ευρύτερο σχολικό πλαίσιο, από τη στιγμή που η συνεργασία, η συλλογική δουλειά και η ομαδικότητα αποτελούν βασικά συστατικά τους.

- Στόχοι**
- Να αναγνωρίζουν κοινά χαρακτηριστικά ανάμεσα σ' ένα πλήθος στοιχείων και με αυτά να δημιουργούν ομάδες.
 - Να συνεργάζονται με σκοπό να δημιουργούν ομάδες-παρέες για την επίτευξη ενός στόχου ανεξάρτητα από τα ιδιαίτερα και διαφορετικά χαρακτηριστικά τους, τα οποία δεν μπορούν να αποτελούν εμπόδιο για την επίτευξη ενός στόχου.
 - Να αισθανθούν ότι ανήκουν σ' ένα σύνολο (ομάδα) και να αντιληφθούν τις ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά των στοιχείων του μέσα από τη σωματική έκφραση.
 - Να μπουν σε μια διαδικασία αλληλεπίδρασης των στοιχείων που αποτελούν ένα σύνολο προς την επίτευξη ενός κοινού στόχου. Επιπλέον, θα έχουν έναν κοινό αποκλεισμό-απαγόρευση στο οποίο θα πρέπει να βρουν μία λύση.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Α', Β', Γ', Δ' Δημοτικού

Ενδεικτική Διάρκεια

1 ώρα και 30 λεπτά

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

Μαθηματικά
Ευέλικτη Ζώνη

Υλικά

- ◆ 5 υφάσματα, μήκους 2μ., με το καθένα να έχει κι από ένα από τα παρακάτω χρώματα: κόκκινο, κίτρινο, μπλε, πράσινο, καφέ
- ◆ 4 εικόνες ή ζωγραφιές διαστάσεων Α4 με τα παρακάτω θέματα: ένα άλογο, ένα πουλάκι, έναν ελέφαντα, ένα πιθηκάκι
- ◆ CD ήχου με χαρούμενη μουσική. Τίτλος: Modern Times, *Titine*, στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=oRtWYvtnabs>
- ◆ 4 μουσικές, όπως:
 - μια μουσική που να θυμίζει κίνηση αλόγων. Τίτλος: Ελένη Καραϊνδρου, *Το βαλς του γάμου*, στον σύνδεσμο: https://www.youtube.com/watch?v=_rcs1OC2Sus
 - μια μουσική που να θυμίζει πέταγμα πουλιών. Τίτλος: Gheorghe Zamfir, *Frunzulita*, στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=toBhrnObFzE>
 - μια μουσική που να θυμίζει κίνηση ελέφαντα. Τίτλος: Yma Sumac, *La Molina*, στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=8hILbYmBNYs>
 - μια μουσική που να θυμίζει κίνηση πιθήκου. Τίτλος: Yma Sumac, *Malambo No. 1*, στον σύνδεσμο: <https://youtu.be/Eon7GcYCIFs>
- ◆ ταμπουρίνο, λαλίτσα, μάσκες σκιάς ύπνου, ωτοασπίδες κολυμβητηρίου, χαρτί Α4 με εικόνα χάρτη με γραμμική πορεία προς ένα βουνό

Προετοιμασία

Ο/Η εκπαιδευτικός διαμορφώνει χώρο άνετης κινητικής δράσης μέσα στην αίθουσα. Τοποθετεί 4 διαφορετικά χρωματικά σημεία από υφάσματα στο χώρο (το καθένα σε αρκετή απόσταση από το άλλο), έτσι, ώστε να υπάρχει ευχέρεια κίνησης των παιδιών ανάμεσα σ' αυτά (**Κόκκινο, Κίτρινο, Μπλε, Πράσινο**). Κάτω από κάθε σημείο κρύβουμε μια εικόνα ή ζωγραφιά.

Περιγραφή

Ο/Η εκπαιδευτικός βάζει τα παιδιά μέσα στην αίθουσα κτυπώντας ρυθμούς στο ταμπουρίνο. Τα παιδιά ακολουθούν τους ρυθμούς με ανάλογους βηματισμούς και κινούνται ανάμεσα στα χρωματικά σημεία του χώρου. Το παιχνίδι με τους ρυθμούς συνεχίζεται και ο/η εκπαιδευτικός δίνει οδηγίες, ώστε τα παιδιά να κινούνται τώρα με ελεύθερες και διαφορετικές κινητικές φόρμες, π.χ. λέει:

«Προσπαθήστε να κινηθείτε με παράξενους τρόπους όπως ακριβώς σας “λέει” το ταμπουρίνο, δηλαδή με τους ρυθμούς που κτυπώ».

Τα παιδιά κινούνται πάνω στους ρυθμούς. Όταν οι ήχοι του ταμπουρίνου σταματούν, τα παιδιά «παγώνουν» (μένουν ακίνητα) σε παράξενες σωματικές πόζες. Το κάθε παιδί, παρατηρώντας γύρω του, βρίσκει (μετά από οδηγία του/της εκπαιδευτικού) παρόμοιες σωματικές πόζες με τη δική του και πλησιάζει σ' αυτές (διατηρώντας τη δική του πόζα). Έτσι, δημιουργούνται μικρές ομάδες (δύο-τριών ή περισσότερων παιδιών). Ο/Η εκπαιδευτικός επιτρέπει στα παιδιά να πλησιάσουν κάποια άλλα που εκείνα επιλέγουν, έστω και αν δεν ταιριάζουν, απόλυτα, οι σωματικές τους πόζες. Κάθε ομάδα, τώρα, καλείται να κινηθεί διατηρώντας τις σωματικές της φόρμες όταν ακούγεται μια χαρούμενη μουσική.

Modern Times, Titine (<https://www.youtube.com/watch?v=oRtWYvtnabs>)

Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να κινήσει κάθε ομάδα χωριστά.

Η μουσική σταματά και τα παιδιά χαλαρώνουν. Μόλις η μουσική ξαναρχίσει, οι ομάδες διαλύονται και το κάθε παιδί κινείται πάλι ελεύθερα στο χώρο.

Σταμάτημα του ήχου – Σταμάτημα της κίνησης. Ο/Η εκπαιδευτικός ψιθυρίζει στο αυτί του κάθε παιδιού «ένα μουσικό», δηλαδή ένα από τα τέσσερα χρώματα των σημείων από υφάσματα. Φροντίζει να «μοιράσει» τα χρώματα με τέτοιο τρόπο, ώστε να δημιουργηθούν τέσσερις, όσο το δυνατό, ισοδύναμες ομάδες. Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να κινηθούν στο χώρο έτσι, όπως «θα τους μιλήσει η μουσική» όταν αυτή ξεκινήσει. Μόλις σταματήσει, εκείνα πρέπει να τρέξουν και να σταθούν σε μικρές ομάδες γύρω από το χρωματικό σημείο που ταιριάζει με το μουσικό που τους έχει ψιθυρίσει προηγουμένως. Έτσι, τα παιδιά δημιουργούν τώρα 4 ομάδες (**Κόκκινη, Κίτρινη, Μπλε, Πράσινη**). Ακούγεται, ξανά, χαρούμενη μουσική, όπως παραπάνω, και το παιχνίδι συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο. Δη-

λαδή, τα παιδιά προτρέπονται να φύγουν από τις ομάδες τους και να κινηθούν ελεύθερα στο χώρο και πάλι. Η μουσική σταματά ξανά. Τα παιδιά πρέπει να γυρίσουν στις ομάδες τους και να συγκροτηθούν πάλι. Τώρα, η κάθε ομάδα καλείται να ετοιμάσει και να παρουσιάσει στις άλλες ομάδες ένα σύντομο κινητικό παιχνίδι καθώς το χρώμα της θα την «μεταμορφώσει» σε κάτι που μπορεί να της το θυμίζει. Όταν οι ομάδες τελειώσουν τις παρουσιάσεις τους, ο/η εκπαιδευτικός τις προτρέπει να σηκώσουν τα υφάσματα και να αποκαλύψουν τι κρύβεται από κάτω τους. Γύρω από την κάθε ζωγραφιά φτιάχνουν έναν κύκλο με το ύφασμα και τα παιδιά της κάθε ομάδας κάθονται πάνω σ' αυτό. Καλούνται να παρατηρήσουν με προσοχή, από τη θέση που βρίσκονται, τι δείχνει η ζωγραφιά τους και κάθε ομάδα ανακοινώνει αυτό που βρήκε.

Ο/Η εκπαιδευτικός λέει: *«Χαρίζω σε κάθε ομάδα μία μουσική.»*

▶ *Στα αλογάκια χαρίζω...*

(βάζει τη μουσική που έχει επιλέξει ώστε να θυμίζει κίνηση αλόγων)

Ελένη Καραϊνδρου, *Το βαλς του γάμου* (https://www.youtube.com/watch?v=_rcs1OC2Sus)

▶ *Στα πουλάκια χαρίζω...*

(βάζει τη μουσική που έχει επιλέξει ώστε να θυμίζει πέταγμα πουλιών)

Gheorghe Zamfir, *Frunzulita* (<https://www.youtube.com/watch?v=toBhrnObFzE>)

▶ *Στα ελεφαντάκια χαρίζω...*

(βάζει τη μουσική που έχει επιλέξει ώστε να θυμίζει βάδισμα ελέφαντα)

Yma Sumac, *La Molina* (<https://www.youtube.com/watch?v=8hllbYmBNYs>)

▶ *Στα πιθηκάκια χαρίζω...»*

(βάζει τη μουσική που έχει επιλέξει ώστε να θυμίζει κίνηση πιθήκων)

Yma Sumac, *Malambo No. 1* (<https://youtu.be/Eon7GcYClFs>)

Το παιχνίδι συνεχίζεται ως εξής: Ο/Η εκπαιδευτικός λέει:

«Όποια ομάδα ακούει τη δική της μουσική σηκώνεται από το χώρο της και κινείται όπου θέλει με τέτοιο τρόπο που να θυμίζει τη ζωγραφιά της.»

Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά της κάθε ομάδας, που αναγνωρίζει τη δική της μουσική και ξεκινά να κινείται, να διοχετεύσουν την ελεύθερη κινητική τους έκφραση στο χώρο αναπαριστώνοντας το καθένα με το δικό του προσωπικό τρόπο το ρόλο που έχει αναλάβει από το ερέθισμα της ζωγραφιάς του, αποφεύγοντας να παρεμβαίνει με δικές του οδηγίες, σε ό,τι αφορά την κίνηση των παιδιών. Ο/Η εκπαιδευτικός παρωθεί και ενισχύει τη δράση της κάθε ομάδας καθώς, ταυτόχρονα με τη μουσική που ακούγεται κάθε φορά, αναπτύσσει (αυτοσχεδιαστικά και εμπνεόμενος από την δραστηριότητα των παιδιών) ένα μυθοπλαστικό λόγο που έχει σχέση με τους ρόλους που κάθε φορά αναπαριστούνται, π.χ. με τη μουσική των αλόγων κινείται η αντίστοιχη ομάδα και ο/η εκπαιδευτικός λέει:

«Σ' ένα καταπράσινο λιβάδι είδα άλογα να καλπάζουν..., να χλιμιντρίζουν..., να κουνάνε με χαρά το κεφάλι τους..., να παίζει το ένα με το άλλο...».

Ο/Η εκπαιδευτικός αφήνει χρόνο στα παιδιά για να εκφραστούν μέσα από το ρόλο τους (συνεχίζοντας αν θέλει την αφήγησή του) και κάποια στιγμή χαμηλώνει αργά-αργά τη συγκεκριμένη μουσική και προτρέπει την ομάδα να επιστρέψει στο χώρο της. Συνεχίζει την αφήγηση προσπαθώντας να καλύψει το κενό χρονικό διάστημα μέχρι το άλλο μουσικό άκουσμα. Έτσι, περνάει σε άλλη αφηγηματική εικόνα που τη συσχετίζει με το μουσικό ερέθισμα που θα ακολουθήσει και αφορά στην κινητική δράση της επόμενης ομάδας. Τελιώνει με παρόμοιους τρόπους αυτή τη δράση με τις εικόνες της τρίτης και τέταρτης ομάδας. Οι ομάδες τώρα βρίσκονται πάλι στους χώρους τους. Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει την παρακάτω οδηγία:

«Κάθε παρέα ας φτιάξει τη δική της εικόνα που ταιριάζει με τη ζωγραφιά της, αλλά προσέξτε: φτιάξτε μια εικόνα στην οποία όλοι θα προσπαθήσετε να έχετε την ίδια κίνηση».

Μετά από λίγο χρόνο προετοιμασίας, τα παιδιά είναι έτοιμα να παρουσιάσουν τι έχουν σκεφτεί να κάνουν σε σχέση με την οδηγία.

Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει πάλι ένα από τα προηγούμενα μουσικά ερεθίσματα. Η ομάδα που θα αναγνωρίσει ότι το άκουσμα αυτό είναι το δικό της, σηκώνεται από το χώρο της και παρουσιάζει στις άλλες ομάδες το αποτέλεσμα της προσπάθειάς της.

Ο/Η εκπαιδευτικός εδώ δεν μιλά καθόλου, παρά μόνο αλλάζει τις μουσικές και αφήνει την κάθε ομάδα να δράσει όπως εκείνη έχει σκεφτεί. Δέχεται τον κινητικό συντονισμό του κάθε μέλους της ομάδας στο βαθμό που εκείνο προσπαθεί να τον πετύχει. Όταν τελειώσουν οι παρουσιάσεις, η κάθε ομάδα επιστρέφει ξανά στο χώρο της. Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινά μια συζήτηση με τα παιδιά της κάθε ομάδας-παρέας, αν μπορούν να διακρίνουν, μέσα από το παιχνίδι των ρόλων της, τις ομοιότητες των μελών της. Τέλος, η κάθε ομάδα καλείται να δημιουργήσει ένα μικρό σκηνικό δρώμενο με ερέθισμα όλα όσα έζησε μέσα από το παιχνίδι των ρόλων. Τα παιδιά αφήνονται απόλυτα ελεύθερα να δημιουργήσουν, συνθετικά, την ιστορία τους και να την παρουσιάσουν με όποιο τρόπο θέλουν διαμορφώνοντας χώρο δράσης, ντύνοντας τους ρόλους τους, δημιουργώντας μόνα τους την ιστορία, τους διαλόγους, και ό,τι άλλο σκεφτούν για να υποστηρίξουν το παιχνίδι τους.

«Αποκλεισμοί»

«Κράτα με να σε κρατώ ν' ανεβούμε στο βουνό»

«Πώς ανταποκρινόμαστε στις δυσκολίες»

Στη φάση αυτή κάθε μια από τις 4 ομάδες καλείται να διαχειριστεί μια δυσκολία.

Ο/Η εκπαιδευτικός διαμορφώνει αφαιρετικά ένα περιβάλλον βουνού με το καφέ πανί και απλά αντικείμενα με όγκο (π.χ. καρεκλάκια σε σωρό που σκεπάζονται με το πανί) και δίνει 4 διαφορετικές «δυσκολίες» ενταγμένες στην ίδια σύμβαση.

Τα παιδιά της Κόκκινης ομάδας καλούνται να κινηθούν στο χώρο με στόχο να φτάσουν στο «βουνό». Η διαδρομή όμως θα γίνει με τα παιδιά να έχουν τα μάτια τους κλειστά.

ΥΛΙΚΑ: μάσκες σκιάς ύπνου ή χρωματιστά πανάκια

Τα παιδιά της Κίτρινης ομάδας καλούνται να κινηθούν στο χώρο με στόχο να ανακαλύψουν το πουλάκι που κελαηδά στο «βουνό». Η διαδρομή όμως θα γίνει με τα παιδιά να έχουν τα αυτιά τους κλειστά.

ΥΛΙΚΑ: Λαλίτσα (που παίζει ο/η εκπαιδευτικός τις στιγμές που δεν τον/την βλέπουν) και ωτοασπίδες κολυμβητηρίου για παιδιά

Τα παιδιά της Μπλε ομάδας καλούνται να κινηθούν στο χώρο με στόχο να φτάσουν στο «βουνό», να βρουν εκεί έναν ξεχασμένο χάρτη και να τον πάρουν. Η διαδρομή θα γίνει χωρίς τα παιδιά της ομάδας αυτής να μπορούν να κινήσουν τα χέρια τους.

ΥΛΙΚΑ: Χαρτί Α4 που απεικονίζει μια γραμμική διαδρομή προς ένα βουνό

Τα παιδιά της Πράσινης ομάδας καλούνται να κινηθούν στο χώρο και να φτάσουν στο «βουνό» με παράξενους και πολύ αργούς βηματισμούς.

Στην άσκηση αυτή τα παιδιά, ενσυναισθητικά, αντιλαμβάνονται τις αναπηρίες (αισθητηριακές και κινητικές). Πρέπει λοιπόν να διαχειριστούν αυτές τις καταστάσεις με τρόπο ώστε να επινοήσουν ομαδικά λύσεις που θα τους οδηγήσουν στην επίτευξη του στόχου και στην υπέρβαση των δυσκολιών.²⁸

²⁸ Η φάση αυτή, αν ο χρόνος δεν επαρκεί, μπορεί να αναπτυχθεί σε κάποια άλλη διδακτική ώρα.

- Στόχοι**
- ⊙ Να αντιληφθούν, συγκριτικά, τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ατόμων.
 - ⊙ Να αναζητήσουν τρόπους καλλιέργειας της ενσυναίσθησης, ώστε να μπορέσουν να συνειδητοποιήσουν ότι αυτό που συμβαίνει σε κάποιους άλλους μπορεί να συμβεί και σε εκείνα.
 - ⊙ Να προσπαθήσουν να ευαισθητοποιηθούν με τρόπους που βοηθούν στην ενδυνάμωση του εαυτού τους στις ενδεχόμενες δυσκολίες που συναντώνται στη διάρκεια ζωής.
 - ⊙ Να αναζητήσουν, μέσα από ποικίλες δράσεις, στοιχεία που χαρακτηρίζουν το εγώ τους.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια
2 διδακτικές ώρες

Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ
Γλώσσα

Υλικά

- ◆ χαρτιά για να γράψουμε ή και να ζωγραφίσουμε
- ◆ μαρκαδόρους ή ξυλομπογιές
- ◆ εικόνες από το βιβλίο *Η Αργυρώ γελάει* των Τζιν Γουίλλις και Τόνυ Ρος (εκδ. Πατάκη).
- ◆ βίντεο με τίτλο: «Η Αργυρώ γελάει», στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=yrdzftLMfGc>
- ◆ εικόνες από το διαδίκτυο με περιεχόμενο με άτομα με αναπηρία
 - τίτλος: *Μπορώ κι εγώ να...*, στον σύνδεσμο: <http://dim-axou.pel.sch.gr/?q=node/32>
 - τίτλος: *Μπορούμε μαζί*, στον σύνδεσμο: https://pythagoreionip.blogspot.com/2015/11/blog-post_5.html?m=1
- ◆ υφάσματα, καπέλα, αντικείμενα για να τα χρησιμοποιήσουμε όταν θα παίξουμε θέατρο

Προσπατούμενες γνώσεις
(ικανότητες/δεξιότητες)

Γραφή, Ανάγνωση
(για τα παιδιά του Δημοτικού)

Ας θέσουμε κάποια ερωτήματα:

Ποιος είμαι;

Ποιες οι ικανότητές μου;

Οι ματαιώσεις μου;

Τι κάνω;

Τι συμπεριφορές προβάλλω;

Πώς διαχειρίζομαι τα συναισθήματά μου;

Τι προσδοκίες, φόβους, αδυναμίες, ανασφάλειες, ικανότητες έχω;

Αυτό το θεατρικό παιχνίδι έχει φτιαχτεί με τέτοιο τρόπο που θα είναι σαν να μιλάει κάποιος, ο Στέλιος, που είναι ένα παιδί που του αρέσει να κάνει φίλους.

Ο Στέλιος θα διηγηθεί πώς παίζει με τη φίλη του που είναι και συμμαθήτριά του και θα χαρεί πολύ να μάθει, αν παίζεις κι εσύ αυτό το παιχνίδι, αν θα σου αρέσει. Και αν συνεχίσεις να το παίζεις με τους δικούς σου φίλους για να τους γνωρίσεις καλύτερα ή και με κάποια παιδιά που είναι καινούρια στην παρέα του σχολείου σου. Και ίσως κι έξω απ' αυτό π.χ. στη γειτονιά σου, στην παιδική χαρά, στις διακοπές σου.

Η Αργυρώ η φίλη μου

(στο κείμενο που ακολουθεί μιλάει ο Στέλιος)

Έχω μια φίλη που την αγαπώ.

Την λένε Αργυρώ. Το όνομά της σημαίνει ασημένια.

Πράγματι, είναι ένα λαμπερό παιδί που πάντα γελάει.

Με την Αργυρώ παίζουμε πολλά παιχνίδια, αλλά το πιο αγαπημένο μας είναι αυτό που το ονομάζουμε «Ποιος είμαι εγώ».

Θα σου πω πώς το παίζουμε για να το παίζεις κι εσύ με τους φίλους σου.

Μ' αυτό το παιχνίδι θα μάθετε πολλά πράγματα ο ένας για τον άλλον κι έτσι θα γνωριστείτε καλύτερα και η φιλία σας θα γίνει πιο δυνατή.

Ξεκινάει έτσι κι έχει μεγάλη πλάκα!!!!!!

Γράφουμε, όπως μπορούμε, τα ονόματά μας με αυτόν τον τρόπο, που δεν είναι και πολύ συνηθισμένος. Να πώς:

Α	Σ
Ρ	Τ
Γ	Ε
Υ	Λ
Ρ	Ι
Ω	Ο
	Σ

Έτσι κι εσείς, ο καθένας κι η καθεμιά, μπορείτε να γράψετε το όνομά σας σε ένα μικρό χαρτάκι ή σε ένα μεγάλο χαρτί.

Έχει πλάκα να το γράψετε με χρώματα μαρκαδόρων ή με ξυλομπογιές και το κάθε γράμμα να έχει διαφορετικό χρώμα, αλλά και να έχει διαφορετικό τρόπο γραφής. Αν πάλι θέλετε ή χρειαστείτε τη βοήθεια της δασκάλας ή του δασκάλου σας, ή κάποιου/ας άλλου/ης που μπορεί να σας βοηθήσει, πείτε τους το όνομά σας για να το γράψουν εκείνοι/ες αντί για εσάς.

Να πώς γράψαμε τα ονόματά μας, η Αργυρώ κι εγώ:

A

P

Г

Y

P

Q

Σ

Y

E

A

I

O

X

Μετά, γράψτε δίπλα σε κάθε γράμμα του ονόματός σας μια λέξη που αρχίζει από αυτό και να σημαίνει κάτι. Δηλαδή μια απλή λέξη, μια καλή σκέψη, μια ωραία στιγμή, κάτι που κάνετε, μια καλή επιθυμία σας, ένα συναίσθημά σας κ.λπ. Μπορείτε να γράψετε και μια φράση ή πρόταση αν θέλετε.

Ωραία!!!

Όταν το κάνετε αυτό, παίξτε θέατρο με τις λέξεις αυτές. Μπορείτε να δείξετε το νόημα της κάθε λέξης ή αν θέλετε να διαλέξετε κάποιες απ' αυτές, με έναν τρόπο που στο θέατρο το λένε σωματική έκφραση. Εμείς όμως το λέμε «πόζα» ή «ακίνητη εικόνα». Κάπως έτσι, που όμως, να ταιριάζει στη λέξη που διαλέξατε.

Ξεκινάει, λοιπόν, ο/η πρώτος/η και δείχνει στον/στην άλλον/η ποια λέξη έχει διαλέξει με την πόζα του/της, χωρίς λόγια.

Ο/Η άλλος/η προσπαθεί να μαντέψει το νόημα της λέξης και να το πει. Αν δεν το μαντέψει, τότε μπορεί να πάρει βοήθεια λέγοντάς του/της μόνο τη φωνή του πρώτου γράμματος της λέξης.

Το παιχνίδι συνεχίζεται με την προσπάθεια του/της άλλου/ης να κάνει το ίδιο με μια από τις δικές του/της λέξεις. Τώρα θα σας δείξω ποιες λέξεις βρήκαμε με την Αργυρώ που ξεκινούν από το καθένα αρχικό γράμμα των ονομάτων μας.

Α (γάπη)

Σ' (αγαπώ)

Ρ (όδα)

Τ (ρέχω)

Γ (έλιο)

Ε (λατο)

Υ (πέροχο)

Λ (αγός)

Ρ (ινόκερος)

Ι (νδιάνος)

Ω (ραίο)

Ο (μορφιά)

Σ (χεδιάζω)

Το παιχνίδι μας, όμως, δεν σταματάει εδώ. Συνεχίζουμε να παίζουμε θέατρο. Ταιριάζουμε κάποιες λέξεις ή φράσεις ή προτάσεις και φτιάχνουμε μια ιστορία με αυτές. Ύστερα τη ζωντανεύουμε και παίρνουμε διάφορους ρόλους, όπως οι θεατρίνοι/ες, και χαιρόμαστε που κι οι δυο μαζί καταφέρνουμε να συνεργαστούμε, να παρατηρήσουμε ο/η ένας/μία τον/την άλλον/ην, να μιλήσουμε σαν να είμαστε κάποιοι/ες άλλοι/ες.

Για να παίζουμε μ' αυτόν τον τρόπο φοράμε κάποια υφάσματα, που έχουμε για το θεατρικό παιχνίδι στην τάξη μας, και μεταμφιεζόμαστε σε ρόλους που ταιριάζουν με την ιστορία μας. Μπορούμε να φορέσουμε κάποιο καπέλο, να φτιάξουμε ένα περιβάλλον με τα υφάσματα (π.χ. μια μικρή λίμνη με ένα γαλάζιο ύφασμα), να κρατάμε κάποιο αντικείμενο (π.χ. μια ομπρελίτσα).

Παραδείγματα αντικειμένων:

Ομπρέλα

Καπέλα

Ύφασμα

Σκηνικό (δέντρο και κρουστά όργανα)

Μπορείτε κι εσείς τώρα να παίξετε το ίδιο παιχνίδι με το δικό μας. Πάρτε ένα φύλλο χαρτί και έναν μαρκαδόρο και γράψτε το όνομά σας όπως σας έδειξα παραπάνω. Αν δεν έχετε μάθει ακόμη να γράφετε, πείτε το όνομά σας στη δασκάλα ή στον δάσκαλό σας να το γράψουν για εσάς. Ελάτε, τώρα μόνοι/ες σας, σκεφτείτε να βρείτε λέξεις που να αρχίζουν από τις φωνές των γραμμάτων που έχει το όνομά σας και συνεχίστε να παίξετε θέατρο. Είμαι σίγουρος πως δεν θα σταματάτε να γελάτε. Τώρα θα σας πω τι κάναμε σ' ένα παιχνίδι που σκαρφιστήκαμε εντελώς ξαφνικά όταν μια μέρα, εκεί που παίζαμε θέατρο, η Αργυρώ είπε την παρακάτω ιδέα:

«Στέλιο», μου λέει, «θέλεις να σου πω τι άλλα μπορώ να κάνω που όταν θα τα ξέρεις θα με γνωρίσεις ακόμη περισσότερο;»

«Ναι!!!» της είπα με μεγάλη χαρά. «Θέλω να σε γνωρίσω καλύτερα γιατί μ' αρέσει πολύ η παρέα σου.»

«Τέλεια!!!» μου είπε και συνέχισε τη σκέψη της. «Κι έπειτα να κάνεις κι εσύ τα δικά σου.»

Αυτό, το τελευταίο, που μου είπε με ενθουσίασε ακόμα πιο πολύ, γιατί θα μάθαινε τι κόλπα μπορώ να κάνω κι εγώ.

Λοιπόν, ακούστε τι μου είπε.

Ή... μάλλον... θα σας δείξω με εικόνες σε βίντεο τι έμαθα για εκείνη. Ξεκινάω...

Η ΦΙΛΗ ΜΟΥ Η ΑΡΓΥΡΩ

Βίντεο

Η Αργυρώ γελάει (τα παιδιά παρακολουθούν το βίντεο)
(<https://www.youtube.com/watch?v=yrdzftLMfGc>)

Ο Στέλιος συνεχίζει να μιλάει. ...

Πράγματι, η Αργυρώ τα κάνει όλα αυτά. Κι όλα όσα είδατε είναι η αλήθεια.

Η Αργυρώ είναι ένα παιδί σαν εμένα και σαν εσένα. Χαίρεται και λυπάται, θυμώνει και φοβάται. Καθόλου δεν την απασχολεί ότι είναι καθισμένη στο αμαξίδιό της, για να μετακινείται, αφού όλες τις δραστηριότητές της τις κάνει όπως μπορεί...

Ακολουθούν εικόνες με άτομα με αναπηρίες για σχολιασμό ως προς τις δυνατότητές τους. Έπειτα, γίνεται συζήτηση για την αποδοχή τους από τον περίγυρό τους.

Εικόνες

Μπορώ κι εγώ να... (<http://dim-axou.pel.sch.gr/?q=node/32>)

Μπορούμε μαζί (https://pythagoreionip.blogspot.com/2015/11/blog-post_5.html?m=1)

Για να γνωρίσεις καλύτερα την Αργυρώ, αλλά και κάποιον/αν άλλον/η φίλο σου ή φίλη σου προσπάθησε να παίξεις κι εσύ μαζί του/της όπως παίξαμε κι εμείς το παιχνίδι που το ονομάσαμε «Ποιος αλήθεια είμαι εγώ».

Είναι ένα παιχνίδι που δείχνεις τι μπορείς να κάνεις, τι αισθάνεσαι, ποιες είναι οι επιθυμίες σου, τι αγαπάς, τι σ' αρέσει απ' όλα αυτά που είναι γύρω σου. Δείξε ότι κι εσύ, όποιος ή όποια είσαι και όπως είσαι, θέλεις και μπορείς να έχεις φίλους και να χαίρεστε μαζί.

Να τι λέω κι εγώ για εμένα:

- ♦ Ο Στέλιος γελάει.
- ♦ Ο Στέλιος πηγαίνει στο σχολείο.
- ♦ Ο Στέλιος έχει καλούς φίλους.
- ♦ Ο Στέλιος αγαπάει τους ανθρώπους.
- ♦ Ο Στέλιος λατρεύει τα γλυκά.
- ♦ Ο Στέλιος φοβάται το σκοτάδι.
- ♦ Ο Στέλιος λυπάται όταν βλέπει γύρω του να μολύνεται το περιβάλλον.
- ♦ Ο Στέλιος θυμώνει όταν τον αδικούν.
- ♦ Ο Στέλιος κλαίει όταν στενοχωριέται.

Όταν έπαιξα αυτό το παιχνίδι και με άλλους/ες φίλους/ες, μας ήρθαν ένα σωρό ιδέες με όλα όσα είπαμε ή γράψαμε για τους εαυτούς μας και αρχίσαμε να τις λέμε. Και να ποιες είναι αυτές:

- ▶ Να ζωγραφίσουμε τους εαυτούς μας δείχνοντας στη ζωγραφιά μας κάποια από αυτά που κάνουμε ή κάποια που θα θέλαμε να κάνουμε.
- ▶ Να ζωγραφίσουμε τον φίλο ή τη φίλη μας με τα δικά τους χαρακτηριστικά.
- ▶ Να παίξουμε θέατρο κάνοντας πώς είμαστε εμείς ή τι μας αρέσει να κάνουμε.
- ▶ Να παίξουμε θέατρο κάνοντας πώς είναι οι φίλοι/ες μας ή τι αρέσει σ' αυτούς/ές να κάνουν.
- ▶ Να κάνουμε μικρές παρέες και να διαλέξουμε κάποια από αυτά που είπαμε, και να τα ταιριάξουμε μεταξύ τους. Έπειτα, όλοι μαζί στην κάθε παρέα, να τα φτιάξουμε έτσι, ώστε να μπορούμε να τα πούμε τραγουδιστά.
- ▶ Παίξτε κι εσείς με τους/τις συμμαθητές/τριές σας και με τους/τις δασκάλους/ες στο σχολείο σας το παιχνίδι «Ποιος αλήθεια είμαι εγώ» και είναι σίγουρο πως θα διασκεδάσετε πολύ. Θα είναι και μια ωραία ευκαιρία να γνωριστείτε μεταξύ σας καλύτερα. Κι έτσι η φιλία σας θα γίνει πιο δυνατή.

Καλό παιχνίδι!!!

Στόχοι Γενικός στόχος της δραστηριότητας είναι να αρθεί η στερεοτυπική αντίληψη της αναπηρίας. Ειδικότερα:

- ⊙ Να εκτεθούν σε δυσκολίες και να τις αντιμετωπίσουν μέσα από τις επινοήσεις τους, ώστε να τις ξεπερνούν.
- ⊙ Να καλλιεργήσουν την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμησή τους.
- ⊙ Να αντιληφθούν την αξία της συλλογικότητας και της συνεργασίας.
- ⊙ Να λειτουργήσουν αλτρουϊστικά και αλληλέγγυα.
- ⊙ Να νιώσουν την ασφάλεια που δημιουργείται στο πλαίσιο μιας ομαδικότητας.
- ⊙ Να ασκηθούν με έννοιες του χώρου και του προσανατολισμού.

Προτεινόμενες Τάξεις

Γ', Δ', Ε', Στ' Δημοτικού

Ενδεικτική Διάρκεια

2 διδακτικές ώρες

Γνωστικό Αντικείμενο

Σύνδεση με ΠΣ

Ιστορία
Μυθολογία

**Προσ απαιτούμενες γνώσεις
(ικανότητες/δεξιότητες)**

Ο Μύθος του Μινώταυρου

Υλικά

- ◆ χαρτοταινίες αυτοκόλλητες μεσαίου φάρδους
- ◆ μερικά φύλλα χρωματιστών χαρτιών A4 που περιέχουν τα εξής χρώματα: **Κόκκινο**, **Κίτρινο**, **Πράσινο**, **Γαλάζιο**
- ◆ 4 εικόνες εκτυπωμένες σε χαρτί A4, καθεμιά με τα εξής θέματα:

- μία εικόνα με τον Μινώταυρο
- μία εικόνα με ένα μινωικό καράβι
- μία εικόνα με τα «γαλάζια πουλιά»
- μία εικόνα με τα «δελφίνια» (οι δύο τελευταίες εικόνες είναι θέματα από τις τοιχογραφίες του ανακτόρου της Κνωσού).

Στο πίσω μέρος της κάθε εικόνας κολλάμε από ένα χρωματιστό χαρτί A4 των παραπάνω χρωμάτων, ώστε να αποτελεί την «πλάτη» της.

Πλαστικοποιούμε την κάθε εικόνα για να μην τσαλακώνεται και να είναι πιο εύχρηστη για τη δραστηριότητα.

- ◆ ταμπουρίνο
- ◆ CD ήχου με μουσική αρχαιοελληνικού ύφους
 - τίτλος: *Σίκινις*, στον σύνδεσμο:
<https://www.youtube.com/watch?v=T07UTuZu9As>

Μέσω του θεατρικού παιχνιδιού ο μύθος του Λαβύρινθου μπορεί να λειτουργήσει ως ερέθισμα ώστε, τα παιδιά να νιώσουν (καθώς τα ίδια γίνονται σύντροφοι του Θησέα) τι σημαίνει ένας λαβύρινθος (μια δύσκολη κατάσταση) και πώς άραγε ξεπερνιούνται οι δυσκολίες που συναντούν στην πορεία τους μέσα σ' αυτόν, με στόχο να φτάσουν στο κέντρο του. Η δύσκολη κατάσταση για τον/την εκπαιδευτικό στην παρούσα δραστηριότητα είναι η στερεότυπη αντίληψη ότι η αναπηρία είναι εμπόδιο στην εκπαιδευτική διαδικασία, η οποία μέσα από ένα συλλογικό πνεύμα μπορεί να αλλάξει και να εξαλειφθεί.

Ο Μινώταυρος στην δραστηριότητα συμβολίζει την προκατάληψη των ανθρώπων απέναντι στην αναπηρία και τις συνέπειές της, που μέσα από το συλλογικό επίπεδο και ένα πνεύμα συνεργασίας διαφοροποιείται. Ο συμβολισμός δεν είναι αναγκαίο να αποκαλυφθεί στα παιδιά μετά το πέρας της δραστηριότητας, ωστόσο εάν ο/η εκπαιδευτικός επιθυμεί να το αποκαλύψει, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ηλικία των παιδιών.

Προετοιμασία

Η προετοιμασία αυτής της δραστηριότητας προτείνεται για μια ομάδα 20 παιδιών, τα οποία, κατά τη διάρκειά της, θα χωριστούν σε 4 υποομάδες. Αν τα παιδιά είναι λιγότερα ή περισσότερα, πράττουμε κατά αναλογία.

- 1) Κόβουμε σε λωρίδες τα χρωματιστά χαρτιά A4 κατά την οριζόντια διάστασή τους με φάρδος της καθεμιάς στα 6 εκατοστά. Πρέπει να κοπούν 5 λωρίδες από το κάθε χρώμα από αυτά που αναφέρθηκαν στη λίστα των υλικών.
Επίσης, κόβουμε 4 λωρίδες, όπως παραπάνω, φάρδους 8 εκατοστών, μία από κάθε χρώμα και φτιάχνουμε στην καθεμιά, στη μία από τις μικρότερες πλευρές της (κόβοντας με ψαλίδι), μύτη, ώστε να δημιουργηθεί ένα φαρδύ βέλος.
- 2) Με χαρτοταινία σχηματίζουμε στο δάπεδο το σχέδιο του Λαβύρινθου με τέτοιο τρόπο ώστε να έχει εικόνα μεγάλου ορθογώνιου παραλληλόγραμμου.
- 3) Μέσα σ' αυτό σχηματίζουμε ένα, μικρότερου μεγέθους, ορθογώνιο παραλληλόγραμμο με τέτοιο τρόπο ώστε οι πλευρές του να απέχουν 40 εκ. από τις πλευρές του εξωτερικού σχήματος.
- 4) Έπειτα μέσα σ' αυτό σχηματίζουμε και πάλι ένα τρίτο μικρότερο παραλληλόγραμμο με ίδιες αποστάσεις όπως προηγουμένως.
- 5) Τέλος, με την ίδια λογική σχηματίζουμε το πιο μικρό παραλληλόγραμμο μέσα σε όλα τα άλλα ώστε να δημιουργηθεί ένας χώρος που θα αποτελεί το κέντρο του Λαβύρινθου.
- 6) Σκορπίζουμε επάνω στο δάπεδο, που έχουμε σχεδιάσει τον Λαβύρινθο, τις χάρτινες λωρίδες σε απόσταση τέτοια τη μία από την άλλη ώστε, να επιτρέπεται να κινούνται τα παιδιά ανάμεσά τους με άνεση. Φροντίζουμε να τις σκορπίσουμε με τρόπο που να μην υπάρχουν σε κοντινή απόσταση λωρίδες του ίδιου χρώματος.
- 7) Τοποθετούμε το κάθε χρωματιστό βέλος σε κάθε ένα άνοιγμα που έχουμε αφήσει στις τέσσερις εξωτερικές γωνίες του Λαβύρινθου με σκοπό να δείχνει την κάθε είσοδο.

Περιγραφή

Ο/Η εκπαιδευτικός παρωθεί τα παιδιά να μπουν μέσα στον διαμορφωμένο χώρο της δράσης, καθοδηγώντας τα με αργούς ρυθμούς που κτυπά στο ταμπουρίνο, και δίνει την οδηγία να περπατούν ανάμεσα στις χρωματιστές λωρίδες που υπάρχουν σ' αυτόν και να παρατηρούν τα χρώματα. Όταν σταματά να δίνει ρυθμό, τα παιδιά πρέπει να σταματούν το περπάτημά τους και να παρατηρούν με περισσότερη προσοχή τα χρώματα και να τα ονομάζουν.

«... **κόκκινο**, **κίτρινο**, ... κλπ.»

Επαναλαμβάνεται το προηγούμενο παιχνίδι με τα βήματα και τα σταματήματα για δύο φορές ακόμη.

Την τελευταία φορά που σταματούν τα παιδιά ο/η εκπαιδευτικός λέει:

«Ας πάει ο/η καθένας/καθεμιά μπροστά από ένα χρώμα και να σταθεί εκεί και να το παρατηρήσει. Ας σκύψετε αργά για να πάρετε στο χέρι σας το χρώμα που βρίσκεται μπροστά σας και να το ονομάσετε».

Τα παιδιά κρατούν τη χρωματιστή χάρτινη λωρίδα και ο/η εκπαιδευτικός τα πλησιάζει ένα ένα. Όταν ακουμπά απαλά την πλάτη του καθενός παιδιού, εκείνα παρωθούνται να πουν τι χρώμα κρατούν (**κόκκινο**, **πράσινο** κλπ).

Έπειτα παίρνουν την οδηγία να πάνε να βρουν και άλλους/ες φίλους/ες που έχουν το ίδιο χρώμα μ' αυτούς/ές και να γίνουν ομάδες του ίδιου χρώματος.

Έτσι δημιουργούνται 4 ομάδες ως εξής:

Κόκκινη ομάδα

Κίτρινη ομάδα

Πράσινη ομάδα

Γαλάζια ομάδα

Ο/Η εκπαιδευτικός κτυπά ρυθμούς στο ταμπουρίνο και προτρέπει τα παιδιά να κινηθούν στο χώρο φεύγοντας το καθένα από την ομάδα του.

Τα παιδιά κινούνται ελεύθερα στο χώρο παίζοντας με τη λωρίδα τους, όπως λέει η εξής οδηγία:

«Κινούμαστε στο χώρο κρατώντας το χρώμα μας ψηλά. Κινούμαστε στο χώρο βάζοντας το χρώμα στο κεφάλι μας και χωρίς να το πιάνουμε προσπαθούμε να μην μας πέσει. ...».

Και συνεχίζει να τα παροτρύνει να κινούνται τοποθετώντας τη χρωματιστή λωρίδα τους σε διάφορα σημεία του σώματός τους.

Κάθε φορά που το ταμπουρίνο σταματά να ακούγεται, τα παιδιά σταματούν την κίνησή τους.

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός δίνει την οδηγία:

«Μόλις ξανακουστεί το ταμπουρίνο μου, κινούμαστε ελεύθερα στο χώρο και ας παίξουμε όπως θέλουμε με το χρώμα μας. Όταν, όμως, θα σταματήσει και πάλι να ακούγεται, τότε πρέπει να πάμε να βρούμε τους/τις φίλους/ες μας που έχουν το ίδιο χρώμα με το δικό μας και γινόμαστε πάλι ομάδα».

Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινά το παιχνίδι και τα παιδιά κινούνται σύμφωνα με την οδηγία. Αυτό συνεχίζεται για δυο φορές ακόμη έχοντας ως στόχο του ο/η εκπαιδευτικός το κάθε παιδί να βρίσκει τη θέση του στο χώρο και να κατανοήσει ότι ανήκει στη συγκεκριμένη ομάδα που το χαρακτηριστικό χρώμα των άλλων είναι ίδιο με το δικό του.

Όταν τα παιδιά έχουν βρει τις θέσεις τους στις ομάδες τους, τότε δίνεται η οδηγία ώστε η κάθε ομάδα να συνεργαστεί για να φτιάξει ένα κινητικό παιχνίδι, παίρνοντας ερέθισμα από το χρώμα των λωρίδων που έχει, και να το παρουσιάσει στις άλλες ομάδες.

Ο/Η εκπαιδευτικός λέει:

«Η ομάδα του κόκκινου χρώματος να παρουσιάσει κάτι σε σχέση με τη φωτιά».

«Η ομάδα του κίτρινου χρώματος να παρουσιάσει κάτι σε σχέση με τον ήλιο».

«Η ομάδα του πράσινου χρώματος να παρουσιάσει κάτι σε σχέση με τα δέντρα».

«Η ομάδα του γαλάζιου χρώματος να παρουσιάσει κάτι σε σχέση με τη θάλασσα».

Τα παιδιά προβαίνουν στις παρουσιάσεις τους.

Όταν τελειώσει και η τελευταία ομάδα την παρουσίασή της, τότε ο/η εκπαιδευτικός προτρέπει τα παιδιά να διπλώσουν στη μέση τη χρωματιστή λωρίδα τους και να την τοποθετήσουν «κρεμασμένη» στο γιακά της μπλούζας τους (δείχνει ο/η ίδιος/ια τον τρόπο, τοποθετώντας εκείνος/η μια λωρίδα στο γιακά ενός παιδιού).

Έπειτα, προτρέπει να καθίσουν σε ομάδες περιμετρικά του σχήματος που παριστάνει τον Λαβύρινθο και να ακούσουν μια ιστορία που θα τους πει για το πώς κάποιος/ες, κάποτε, συνεργάστηκαν, όπως κι εκείνα, και κατάφεραν να ξεπεράσουν πολλά και δύσκολα εμπόδια σε μια περιπέτεια που είχαν ζήσει.

Ο/Η εκπαιδευτικός λέει:

«Με τη συνεργασία σας αυτή πήγε η σκέψη μου στον Θησέα. Έτσι κι αυτός με τους συντρόφους του συνεργάστηκαν και μπήκαν μέσα στον Λαβύρινθο για να προσπαθήσουν να αντιμετωπίσουν τον Μινώταυρο».

Ο/Η εκπαιδευτικός τώρα, προτρέπει τα παιδιά να παίξουν το παιχνίδι του Λαβύρινθου και να «ζήσουν» την περιπέτεια του Θησέα με τους συντρόφους του μέσα σ' αυτόν.

Αναλαμβάνοντας το ρόλο του Θησέα, ο/η εκπαιδευτικός λέει στα παιδιά:

«Σύντροφοί μου, είμαστε έξω από τον Λαβύρινθο. Ακούστε με προσεκτικά και προσπαθήστε να είστε όλοι ήρεμοι και ήσυχοι. Θα χωριστούμε σε 4 ομάδες, έτσι όπως είστε με τα χρώματά σας. Όπως συνεργαστήκατε στην προηγούμενη προσπάθειά σας στο παιχνίδι με τα χρώματά σας και τα καταφέρατε πολύ καλά, έτσι και τώρα ας συνεργαστείτε μαζί μου για να αντιμετωπίσουμε τον Μινώταυρο».

Ο/Η εκπαιδευτικός από το CD επιλέγει το κομμάτι με την αρχαιοελληνική μουσική.

Τίτλος: Σίκινις (<https://www.youtube.com/watch?v=T07UTuZu9As>)

Προτρέπει τα παιδιά της κάθε ομάδας να κρατηθούν χέρι με χέρι. Παίρνει την ομάδα με το κόκκινο χρώμα, μπαίνει ο/η ίδιος/ια οδηγός (ως Θησέας) κρατώντας από το χέρι το πρώτο παιδί της σειράς και, στο ρυθμό της μουσικής που ακούγεται, την καθοδηγεί στην είσοδο του Λαβύρινθου που υπάρχει το κόκκινο βέλος.

Μόλις φτάσουν εκεί λέει στην ομάδα:

«Περιμένετε εδώ, σιωπηλά και προσεκτικά, για να μην μας αντιληφθεί ο Μινώταυρος που αυτήν την ώρα κοιμάται. Εγώ θα πάω να πάρω και να φέρω μία μία και τις άλλες ομάδες στην κάθε μια είσοδο».

Με παρόμοιο τρόπο τοποθετεί την κάθε από τις άλλες ομάδες στις υπόλοιπες εισόδους.

Τα παιδιά περιμένουν στις εισόδους του. Ο/Η δάσκαλος/α τοποθετεί τις 4 πλαστικοποιημένες καρτέλες Α4 με τις εικόνες του μινωικού πολιτισμού στο δάπεδο έτσι, που να φαίνονται οι «πλάτες» τους, για να μην δουν ακόμη τα παιδιά τις εικόνες που έχουν από την άλλη πλευρά τους. Τις τοποθετεί σε αποστάσεις μεταξύ τους και σε σημεία μέσα στα ορθογώνια σχήματα που, η κάθε μια να βρίσκεται μακριά από το βέλος που κάθε είσοδος έχει το ίδιο χρώμα με αυτήν.

Ο/Η εκπαιδευτικός λέει:

«Είμαστε έτοιμοι να μπούμε στον Λαβύρινθο. Μέσα σ' αυτόν υπάρχουν 4 μυστικά που το καθένα έχει χρώμα που ταιριάζει με το χρώμα της κάθε ομάδας. Κοιτάξτε και βρείτε πού είναι το μυστικό που ταιριάζει με την δική σας ομάδα».

Τα παιδιά παρατηρούν και δείχνουν πού είναι το δικό τους μυστικό.

Ο/Η εκπαιδευτικός συνεχίζει:

«Πρέπει πρώτα να πάμε να πάρουμε τα μυστικά για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε την πορεία μας προς το κέντρο όπου εκεί βρίσκεται ο Μινώταυρος. Θα οδηγώ την κάθε ομάδα χωριστά, μέσα στον Λαβύρινθο, και οι υπόλοιπες πρέπει να περιμένουν ήσυχες για να μην μας καταλάβει κανείς. Μόλις γυρίσω θα πάρω την επόμενη ομάδα που θα είναι η πιο υπομονετική και ήσυχη ώστε, να μπορέσουμε να συνεχίσουμε χωρίς να μας αντιληφθούν και πάλι. Είμαστε έτοιμοι...»

Ο/Η εκπαιδευτικός πηγαίνει και στέκεται κοντά σε μια ομάδα (π.χ. την κίτρινη) και λέει:

«Κρατηθείτε όλοι χέρι με χέρι, για να μη χαθούμε και να μπορούμε να βοηθάμε ο ένας τον άλλον. Εγώ θα μπω μπροστά και θα ξετυλίγω τον μίτο, που μου έδωσε η Αριάδνη, χτυπώντας το ταμπουρίνο μου, μαλακά, και θα περπατάμε όπως θα σας δείχνω. Οι άλλες ομάδες περιμένετε να γυρίσω... Ελάτε...»

Η πρώτη ομάδα ξεκινά και μπαίνει μέσα στον Λαβύρινθο ακολουθώντας τον/την εκπαιδευτικό που τους δίνει ρυθμό με το ταμπουρίνο, κτυπώντας το με απαλό τρόπο, και υποβάλλει τα παιδιά, ώστε να νιώθουν πως, πράγματι, μπαίνουν σ έναν χώρο που πρέπει να μην τα αντιληφθεί κανείς. Τα βήματά τους και η στάση του σώματός τους συντονίζονται σ' αυτήν την αίσθηση της μυστικότητας. Η πορεία τους γίνεται μέσα στα διαστήματα του εξωτερικού

ορθογωνίου και του πρώτου εσωτερικού. Έτσι, νιώθουν ότι περπατούν στους στενούς και σκοτεινούς διαδρόμους του Λαβύρινθου.

Μετά από λίγα βήματα ο/η δάσκαλος/α σταματά απότομα και με έμφαση λέει:

«Φίδια μπροστά μας. Φίδια πολλά και δηλητηριώδη.

Προσέξτε!!! Τι θα κάνουμε; Πρέπει να προχωρήσουμε!!!»

Και ζητά από την ομάδα να βρει τρόπο για να συνεχίσει να προχωρά προς τον στόχο της. Η ομάδα αντιδρά σ' αυτό το εμπόδιο και οι τρόποι αυτής της αντίδρασης είναι ποικίλοι. Τόσοι, όσα είναι τα παιδιά της ομάδας. Κάποια παιδιά που ενδεχομένως να μην μπορέσουν να αντιδράσουν αμέσως, τότε ο/η εκπαιδευτικός παροτρύνει τα υπόλοιπα να τα βοηθήσουν να ανταπεξέλθουν αυτής της δυσκολίας.

Κατόπιν τούς ζητά να εντοπίσουν το μυστικό που ψάχνουν και τους καλεί να επαναπροσδιορίσουν τη πορεία τους προς αυτό, εντοπίζοντας και τις μικρές εισόδους προς τον επόμενο εσωτερικό διάδρομο του Λαβύρινθου.

Η ομάδα συνεχίζει να περπατά προς τον στόχο της, κρατώντας ο/η εκπαιδευτικός την ίδια συνθήκη, ώστε να υποβάλλει τα παιδιά μέσα σε μια ατμόσφαιρα μυστικότητας, προσοχής και προσήλωσης, στο ζητούμενο, που είναι να βρουν το πρώτο μυστικό.

Καθώς προχωρούν ο «Θησέας» σταματά και πάλι και λέει, με έμφαση ξανά:

«Γάτες, άγριες, μπροστά μας (κι αν μπορεί μιμείται την άγρια φωνή τους για να δημιουργήσει σασπένς (αγωνία) για την εξέλιξη της πορείας) που έχει στείλει ο Φαραώ από την Αίγυπτο.

Προσπαθήστε να αποφύγετε τα κοφτερά τους νύχια να μην σας γρατζουνίσουν. Χοροπηδήστε για να τις αποφύγετε!!!»

Η ομάδα αντιδρά αναλόγως. Ο/Η εκπαιδευτικός επαινεί τα παιδιά για το θάρρος τους και την αποφασιστικότητά τους για να συνεχίσουν την πορεία τους.

Αφού ξεπεράστηκε κι αυτό το εμπόδιο, κάνουν λίγα βήματα μπροστά και βρίσκουν το μυστικό τους. Λέει στην ομάδα:

«Η χαρά σας είναι μεγάλη. Μπράβο, για την προσπάθειά σας. Περιμένετε όμως εδώ, ήσυχα, να μην μας αντιληφθεί κανείς. Εγώ θα πάω να πάρω την επόμενη ομάδα και να την οδηγήσω να βρει το δικό της μυστικό».

Πηγαίνει και στέκεται κοντά σε μια άλλη ομάδα (π.χ. στην πράσινη) και λέει:

«Κρατηθείτε κι εσείς χέρι με χέρι για να ξεκινήσουμε. Ελάτε...»

Η δεύτερη ομάδα ξεκινά και μπαίνει στον Λαβύρινθο. Ο/Η εκπαιδευτικός (και πάλι σε ρόλο του Θησέα) οδηγεί και δημιουργεί παρόμοια συνθήκη, ώστε κι αυτή η ομάδα να βιώσει ανάλογα συναισθήματα από την εμπειρία που θα έχει στην πορεία της προς την επίτευξη του δικού της στόχου. Το ίδιο θα κάνει και για τις δύο υπόλοιπες ομάδες επιτυγχάνοντας το στόχο του παιχνιδιού που είναι να βρουν, και οι τέσσερις υποομάδες, τις χρωματιστές καρτέλες που από την πίσω πλευρά τους έχουν τις εικόνες που προαναφέρθηκαν. Ενδεικτικά δίνονται εδώ τα «εμπόδια» που μπορεί να χρησιμοποιήσει για τις επόμενες τρεις υποομάδες.

Π.χ., τα εμπόδια μπορεί να είναι:

- κροκόδειλοι πεινασμένοι
- ένας φρουρός του Λαβύρινθου που απαιτεί από την ομάδα να λύσει έναν γρίφο, π.χ. «ποιο είναι το ζώο που το πρωί περπατά στα τέσσερα, το μεσημέρι στα δύο, και το βράδυ στα τρία»
- να στενεύουν οι τοίχοι του Λαβύρινθου και να πρέπει να περπατήσουν κάνοντας κινήσεις τέτοιες που να χωρούν τα σώματά τους σ' αυτή τη συνθήκη
- να παρουσιάζεται, ξαφνικά, φωτιά μπροστά τους και να πρέπει να βρουν λύση πώς θα συνεχίσουν την πορεία τους
- να χαμηλώνει η οροφή του Λαβύρινθου και να πρέπει να προχωρήσουν, χαμηλώνοντας, πολύ το σώμα τους
- το δάπεδο του Λαβύρινθου να ανοίγεται, ξαφνικά, μπροστά τους και να αντιδράσουν σ' αυτό το γεγονός

(τα παραπάνω «εμπόδια» θα παρουσιάζονται ανά δύο για καθεμιά από τις υπόλοιπες τρεις υποομάδες).

Αφού όλες οι υποομάδες έχουν φτάσει στον πρώτο στόχο τους και έχουν βρει τα μυστικά τους, τα κρατούν μαζί τους και μία μία συνεχίζει την πορεία της προς το κέντρο του Λαβύρινθου όπου βρίσκεται ο Μινώταυρος. Την κάθε ομάδα την καθοδηγεί ο «Θησέας» χωρίς πια να υπάρξει κάποιο εμπόδιο. Τη μόνη συνθήκη που πρέπει να κρατήσει είναι αυτή που θα προχωρούν με ησυχία και μυστικότητα.

Όταν φτάσουν όλες οι ομάδες στο κέντρο, κάθονται σε παρέες και ο «Θησέας» τους λέει χαμηλόφωνα:

«Τώρα που φτάσαμε στο κέντρο του Λαβύρινθου τι θα κάνουμε; Περιμένω να μου πείτε, η κάθε ομάδα χωριστά, τι θα αποφασίσετε να κάνετε με το πρόβλημα που λέγεται ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ. Αφού πρώτα θα συνεργαστείτε και, ως ομάδα, θα καταλήξετε σε μία λύση στο πρόβλημα, θα τη δείξετε στις άλλες με θεατρικό τρόπο. Θα κάνετε, δηλαδή, ένα σύγνομο δρώμενο».

Δίνεται λίγος χρόνος στα παιδιά να προετοιμάσουν το δρώμενό τους και το παρουσιάζουν.

Όταν παρουσιάσει και η τελευταία ομάδα το δρώμενό της με θέμα «Τι θα κάνετε με τον Μινώταυρο;», ο/η εκπαιδευτικός προτείνει στις ομάδες να φτιάξουν μία ακόμη θεατρική δράση με ερέθισμα, αυτή τη φορά, την εικόνα που έχει το μυστικό της καθεμιάς, και να αντλήσουν κι άλλες ιδέες για την δράση αυτή από την όλη εμπειρία που βίωσαν μέσα από την περιπέτειά τους.

δραστηριότητα 1

Δραστηριότητες συστάσεων

- Στόχοι**
- Να επικοινωνήσουν και να γνωριστούν τα μέλη της ομάδας μεταξύ τους.
 - Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και η συνεργατικότητα.
 - Να αναπτυχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας ή της αναπηρίας.
 - Να αναπτυχθεί η κοινωνικοποίηση και η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών μιας ομάδας.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

10 λεπτά
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ♦ διάφορα μουσικά όργανα
- ♦ ηχητικά αντικείμενα
- ♦ ήχοι που μπορεί να κάνει το σώμα μας (φωνή, παλαμάκια, χτυπήματα ποδιών, στράκες, κραυγές, ομιλία κλπ.)

Εισαγωγικά

Οι συστάσεις αποτελούν παιχνίδια γνωριμίας. Τα παιδιά σχηματίζουν κύκλο και με τη σειρά λένε κάτι που αφορά τον εαυτό τους. Για παράδειγμα, το φαγητό που τους αρέσει, τι ομάδα είναι, ποια μουσική αγαπούν, το αγαπημένο τους χρώμα κλπ. Ο στόχος είναι να συστηθούν στην ομάδα, να μάθουν τα ονόματα των άλλων, να προσέξουν ποιος/α συστήνεται, να ανακαλύψουν τα κοινά που έχουν μεταξύ τους.

²⁹ Οι δραστηριότητες 1-4 συνήθως γίνονται στην αρχή της σχολικής χρονιάς και ευνοούν τη συνεργασία και την ομαδικότητα.

Περιγραφή

Ο καθένας και η καθεμία έχουν από ένα όργανο, κάτι που να παράγει ήχο ή χρησιμοποιούν ήχους από το σώμα τους. Καθένας/μιά λέει το όνομά του/της και κάνει έναν ήχο με ό,τι χρησιμοποιεί (όργανο, αντικείμενο, σώμα). Οι υπόλοιποι/ες επαναλαμβάνουν σε πρώτη φάση το όνομα και σε δεύτερη φάση προσπαθούν να «μιμηθούν» αυτοσχεδιαστικά τον ήχο που συνόδευε το όνομα.

Παραλλαγές

Όταν μάθουν τα ονόματα, μπορούν να λένε και κάτι που τους αρέσει ή δεν τους αρέσει. Π.χ. «Πάυλος και μου αρέσει η σοκολάτα» ή «Ελένη και δεν μου αρέσουν οι ντομάτες».

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργούν «μικρές ομάδες», αν σε κάποιους/ες μοιράσουν παρόμοια ή ίδια όργανα ή ηχητικά αντικείμενα. Όλη η ομάδα είναι σε κύκλο και ανά δύο ή τρία άτομα μοιράζουν παρόμοια όργανα, ώστε να μη βρίσκονται τα ίδια όργανα δίπλα-δίπλα.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Σε παιδιά με κινητικές αναπηρίες των άνω άκρων ένα κατάλληλο μουσικό όργανο (ντέφι, τύμπανο με πετάλι κλπ.) μπορεί να παιχτεί με τα πόδια ή ακόμα μπορούν και να χρησιμοποιήσουν ήχους από το σώμα.

Στην περίπτωση μαθητών με αναπηρία κώφωσης, το όνομα μπορεί να είναι χειρομορφή (στη νοηματική γλώσσα) και παύση (και η παύση είναι μουσική!) αλλά και χτύπημα ποδιών, χεριών κλπ.

Σε πολλαπλές μυϊκές αναπηρίες, οι ήχοι από το σώμα είναι οι πιο κατάλληλοι.

- Στόχοι**
- Να επικεντρωθούν εστιασμένα σε μέλη της ομάδας τους.
 - Να αναπτυχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας και της αναπηρίας ενός ατόμου.
 - Να αναπτυχθεί η αλληλεπίδραση ανά ζεύγη.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

10 λεπτά
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ διάφορα μουσικά αποσπάσματα αργής ρυθμικής αγωγής
- ◆ ηχητικά αντικείμενα
- ◆ ήχοι που μπορεί να κάνει το σώμα μας (φωνή, παλαμάκια, χτυπήματα ποδιών, στράκες, κραυγές, ομιλία κλπ.)

Περιγραφή

Ο καθρέπτης (ή «Κάνε ό,τι κάνω») είναι μια σειρά από παιχνίδια, στα οποία δύο παιδιά στέκονται το ένα απέναντι στο άλλο και εναλλάξ κάνουν το είδωλο του ενός σαν σε ένα καθρέπτη. Σε αυτά τα παιχνίδια, συνήθως, δεν υπάρχει απτική επαφή των δύο παιδιών, ενώ η δεξιά πλευρά του ενός αντιστοιχεί στην αριστερή του άλλου και φυσικά δεν μπορούν να γυρίσουν την πλάτη στον καθρέπτη. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να έχουν πάντα οπτική επαφή. Ανάλογα με τις αναπηρίες, μπορούν να κινούν και συγκεκριμένα μέλη ή μέρη του σώματος, ακόμα και κινήσεις που περιορίζονται στο κεφάλι ή στο μέρος ή μέρη του σώματος που μπορούν να κινηθούν. Η προσοχή, η συγκέντρωση αλλά και ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας που απαιτείται, για να παιχτεί το παιχνίδι, συμβάλλουν στην κατάκτηση των στόχων αυτών. Ενισχυτικό ρόλο παίζει μια επιλεγμένη μουσική³⁰ που μας «υπαγορεύει» αργές κινήσεις,

³⁰ Ενδεικτικά μουσικά παραδείγματα: Eric Clapton «Tears in Heaven», Louis Armstrong «What a Wonderful World», Dolly Parton «I Will Always Love You», Chopin «Νυχτερινά», Eric Satie «Gymnopedie 1, 2, 3», Μάνος Χατζιδάκις «Συνομιλία με τον Sergei Prokofiev».

ώστε να προλαβαίνει το «είδωλο» του καθρέπτη να ακολουθεί τις κινήσεις που κάνει το άλλο μέλος του ζευγαριού.

Προεκτάσεις και ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Τα παιδιά με κινητικές αναπηρίες των άνω άκρων πρέπει να μεγεθύνουν τις κινήσεις τους χρησιμοποιώντας βεντάλιες, μπαλόνια δεμένα σε ένα χάρακα ή σε ένα κλαδάκι κλπ. Αν μπορούν να κινήσουν τα κάτω άκρα, τότε και το άλλο παιδί του ζευγαριού θα πρέπει να κάνει το ίδιο με τα κάτω άκρα.

Αν η αναπηρία στο ένα μέλος του ζεύγους είναι των κάτω άκρων, τότε το άλλο μέλος θα πρέπει να κάθεται.

Κατ' επέκταση, αν υπάρχουν περισσότερες αναπηρίες, τότε οι κινήσεις του άλλου μέλους θα πρέπει να γίνονται μόνο από τους μυς που μπορεί να κινήσει το ανάπηρο παιδί.

Σε μαθητές με προβλήματα όρασης, θα πρέπει να δίνονται μόνο λεκτικές οδηγίες και όχι οπτικά ερεθίσματα, όπως, για παράδειγμα, «σε μια διαδρομή στο δάσος, σκύβω να περάσω, ανεβαίνω σκαλοπάτι, εμπόδιο που υπερπηδώ κλπ.».

Παραμορφωτικός καθρέπτης ή Αστείος καθρέπτης

- Στόχοι**
- Να επικεντρωθούν εστιασμένα σε μέλη της ομάδας τους.
 - Να αναπτυχθεί η αλληλεπίδραση ανά ζεύγη.
 - Να δημιουργηθεί κλίμα ευφορίας.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

10 λεπτά
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Γνωστικό Αντικείμενο Σύνδεση με ΠΣ

Φυσικές Επιστήμες
(κάτοπτρα και εφαρμογές κατόπτρων)

Προσπαιτούμενες γνώσεις (ικανότητες-δεξιότητες)

Εμπειρική λειτουργία του
παραμορφωτικού καθρέπτη

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ ένα μεταλλικό όργανο
- ◆ μια δυνατή λάμπα
- ◆ ένα φύλλο παραμορφωτικού καθρέπτη

Περιγραφή

Είναι και αυτό ένα παιχνίδι που εντάσσεται στην ίδια κατηγορία. Ο παραμορφωτικός καθρέπτης, όμως, έχει την ιδιότητα να παραμορφώνει το είδωλο εμφανίζοντάς το ως μια καρικατούρα με αστεία αποτελέσματα. Ο παραμορφωτικός καθρέπτης μπορεί να εμφανίζει μια μικρή κίνηση που γίνεται σαν μεγάλη ή αντίθετα μια μεγάλη σε μικρή και ταυτόχρονα την αλλοιώνει. Θα πρέπει ο/η εκπαιδευτικός να δει πώς λειτουργεί ο παραμορφωτικός καθρέπτης, ώστε να δώσει όσο το δυνατόν καλύτερα μια ζωντανή περιγραφή του τρόπου λειτουργίας του. Το παιδί-είδωλο θα πρέπει να μεγαθύνει ή να ελαχιστοποιεί και να αλλοιώνει, όσο πιο αστεία γίνεται, την κίνηση που θα βλέπει. Είναι βασικό να προηγηθεί η επίδειξη ενός παραμορφωτικού καθρέπτη, για να δουν τα παιδιά πώς λειτουργεί, ώστε να μην νομίζουν ότι κοροϊδεύουν την κίνηση του άλλου.

Σε αυτό το παιχνίδι σημασία έχει η στάση, η παγωμένη εικόνα και όχι η κίνηση. Η αλλαγή της στάσης γίνεται, όταν ακουστεί ο ήχος από το μεταλλικό όργανο που μπορεί να είναι ένα τρίγωνο, ένα μεταλλόφωνο, ένα πιάτο. Σε περίπτωση παιδιών με προβλήματα ακοής, χρησιμοποιείται μια λάμπα, κατά προτίμηση κόκκινου χρώματος.

- Στόχοι**
- ⊙ Να βελτιωθεί η κοινωνικοποίηση με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας.
 - ⊙ Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και η συνεργατικότητα.
 - ⊙ Να αναπτυχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας και της αναπηρίας του άλλου.
 - ⊙ Να αναπτυχθεί η κοινωνικοποίηση και η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της ομάδας.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

15 λεπτά
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ δυνατό μουσικό όργανο (πιάτο ή τύμπανο)
- ◆ γρήγορη και χαρούμενη μουσική

Περιγραφή

Παιχνίδι με γρήγορους ρυθμούς, όπου κατά διαστήματα υπάρχουν παύσεις, για να επικοινωνήσουν με όποιον/α βρεθούν κοντά. Είναι σημαντικό η κίνηση να γίνεται σε όλο το χώρο που διατίθεται και όχι σε κύκλο, ούτε προς μια κατεύθυνση. Σταδιακά, αυξάνεται ο αριθμός της παρέας, μέχρι να επικοινωνήσουν όλοι/ες με με όλους/ες.

Με ζωντανή και χαρούμενη μουσική³¹ τα παιδιά κινούνται μέσα στο χώρο. Όταν ακουστούν δύο χτυπήματα από το τύμπανο (ή το πιάτο), όλοι σταματούν και χαιρετούν το πλησιέστερο προς αυτά και όταν ακουστεί ένα χτύπημα, συνεχίζουν να κινούνται ως ζευγάρι. Με τρία χτυπήματα σταματούν και χαιρετιούνται ανά τρεις κάνοντας μια μικρή παρέα. Στη συνέχεια, αν ακουστεί ένα χτύπημα, αρχίζουν πάλι να κινούνται αλλά ως μικρή παρέα τριών παιδιών. Κατόπιν, μπορεί να ακουστεί ένα χτύπημα, οπότε τα παιδιά θα πρέπει να συνεχίζουν

31 Ενδεικτικά μουσικά παραδείγματα: Dirty Dozen Brass Band «Use Your Brain», Chieftains Irish Music, Χασαποσέρβικο πολιτικό, Λιανοχορταρούδια κλπ.

ως μονάδες. Ο/Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να εναλλάσσει τα χτυπήματα, ώστε να υπάρχει το απροσδόκητο, για να διατηρείται το ενδιαφέρον των παιδιών αμείωτο. Το παιχνίδι συνεχίζεται με περισσότερα χτυπήματα, μέχρι το τέλος της μουσικής ή όταν δούμε ότι όλα τα παιδιά έχουν επικοινωνήσει μεταξύ τους, οπότε μπορούν να κάνουν σε αυτό σημείο μια μεγάλη παρέα.

Παραλλαγές

Αντί για χαιρετισμό με το χέρι τα παιδιά μπορούν να κάνουν χαιρετισμό με το μέλος του σώματος που θα υποδείξει ο/η εκπαιδευτικός. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, κυρίως όταν υπάρχουν παιδιά με μειωμένες κινητικές ικανότητες. Οι υποδείξεις του/της εκπαιδευτικού, εκτός από τον ήχο που θα σηματοδοτεί τον αριθμό των παιδιών που θα χαιρετιούνται, μπορεί να είναι και περιγραφικές (ο/η εκπαιδευτικός, εκτός από τον ήχο που σηματοδοτεί τον αριθμό των παιδιών που θα χαιρετιούνται, μπορεί να κάνει και περιγραφικές υποδείξεις). Για παράδειγμα, μπορεί να πει «χαιρετισμός με τα μπράτσα κολλημένα στο σώμα», «χαιρετισμός μόνο με το κεφάλι», «χαιρετισμός με λέξεις χωρίς νόημα» κλπ. Θα πρέπει, όμως, να αποφεύγονται οι συχνές εναλλαγές υποδείξεων στο ίδιο 10λεπτο παιχνιδιού.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Στα παιδιά με αναπηρία κώφωσης μπορεί να υπάρξει υπόδειξη με τα δάχτυλα, κατά προτίμηση από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας ή από τους/τις εκπαιδευτικούς, ενώ σε αυτά με αναπηρία τύφλωσης, πρέπει να πηγαίνουν τα βλέποντα παιδιά κοντά τους.

- Στόχοι**
- ⊙ Να συνειδητοποιηθούν οι δεξιότητες και ικανότητες ατόμων με αναπηρία.
 - ⊙ Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και την συνεργατικότητα.
 - ⊙ Να αναπτυχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας και της αναπηρίας ενός ατόμου.
 - ⊙ Να αναπτυχθεί η κοινωνικοποίηση και η αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών μιας ομάδας.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

1 διδακτική ώρα

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ μέσο προβολής (τηλεόραση, projector, Η/Υ)
- ◆ καλή ηχητική ενίσχυση
- ◆ το επίσημο βίντεο των Παραολυμπιακών Αγώνων του Ρίο 2016 (<https://www.youtube.com/watch?v=vzjuQoNM534>)
- ◆ μελωδικά όργανα που παίζονται με περιέργο τρόπο, μόνο με παλάμες «θέρεμιν» (<https://www.youtube.com/watch?v=K6KbEnGnymk>
<https://www.youtube.com/watch?v=PjnaciNT-wQ>)

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

Δημιουργία και έκφραση
Μουσική αγωγή
Ευέλικτη Ζώνη

Περιγραφή

Αφού ο/η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει κατάλληλα το χώρο, όπου θα γίνει προβολή, γίνεται μια συζήτηση με τα παιδιά για τη μουσική που αγαπούν, ποιους μουσικούς (οργανοπαίχτες, τραγουδιστές/στριες) γνωρίζουν, αν υπάρχει στο οικογενειακό τους περιβάλλον κάποιος/α που παίζει κάποιο μουσικό όργανο. Στη συνέχεια, τους ζητάει να αναπαραστήσουν πώς παίζονται διάφορα όργανα, αν υπάρχουν όργανα που παίζονται με συγκεκριμένα μέρη του σώματος (χέρια, δάχτυλα, πόδια, στόμα, συνδυασμός αυτών κλπ.), αν θα ήθελαν να μάθουν να παίζουν κάποιο όργανο. Κατόπιν, ακούν για λίγο χωρίς εικόνα το βίντεο από τους Παραολυμπιακούς του Ρίο 2016 και τα ρωτάει αν μπορούν να αναγνωρίσουν κάποια όργανα.

Σταματά τον ήχο και τα ξαναρωτάει πώς παίζονται τα όργανα που αναγνώρισαν. Στη συνέχεια, γίνεται η προβολή με εικόνα αυτή τη φορά μέχρι το τέλος της. Τελειώνει η δραστηριότητα με την προτροπή να φτιάξουν τη δική τους μουσική ξεκινώντας από την κατασκευή μουσικών οργάνων.

Παραλλαγές

Αν υπάρχουν στην ομάδα παιδιά με προβλήματα ακοής, βλέπουν το βίντεο «Turn it louder» [στον σύνδεσμο: https://www.youtube.com/watch?v=2Wkfl9GH_AI] του rock συγκροτήματος Beethoven's Nightmare, το οποίο αποτελείται από μουσικούς με προβλήματα ακοής.

Χρήσιμες πληροφορίες

Το θέρεμιν (theremin) είναι ένα ηλεκτρονικό μελωδικό όργανο, δηλαδή, μπορεί να παίξει ό,τι μελωδίες θέλει κανείς, μόνο με τη χρήση των άνω άκρων, χωρίς, δηλαδή, να χρησιμοποιούνται τα δάχτυλα των χεριών. Το τρομπόνι, επίσης, είναι πνευστό όργανο, στο οποίο χρησιμοποιούνται μόνο χέρια χωρίς δάχτυλα και το στόμα. Τα περισσότερα χάλκινα πνευστά, επίσης, απαιτούν το στόμα και τρία δάχτυλα, ενώ είναι δυνατόν να παίξουν και μόνο με δύο. Επίσης, όργανα όπως ο αυλός του Πανός και η φουσαρμόνικα χρειάζονται το στόμα και την κίνηση του κεφαλιού και φυσικά τον τρόπο, για να στηριχθεί το όργανο μπροστά από το στόμα [βλ. για παράδειγμα το βίντεο στον σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=I9HcwQPNvWo>].

- Στόχοι**
- ⦿ Να αποτελέσει αφόρμηση για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.
 - ⦿ Να προάγει το ομαδικό πνεύμα και την συνεργατικότητα.
 - ⦿ Να αναπτυχθεί η κοινωνικοποίηση και η αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών.
 - ⦿ Να αναπτυχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας και της αναπηρίας ενός ατόμου.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

5' - 10'
(ανάλογα με το είδος της αναπηρίας)

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ ένα κομμάτι από σωλήνα ποτίσματος γύρω στα 18 cm (εικόνα 55)
- ◆ ένα κομμάτι από νάιλον σακούλα γύρω στα 4x4 cm
- ◆ ένα μικρό λάστιχο
- ◆ ένα ψαλίδι

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

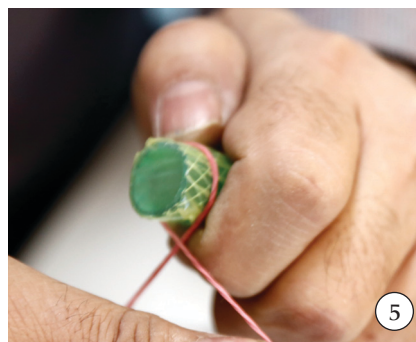
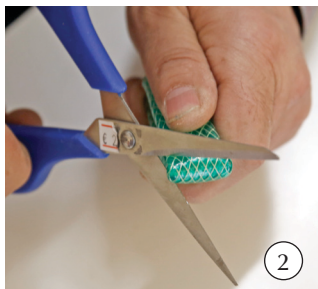
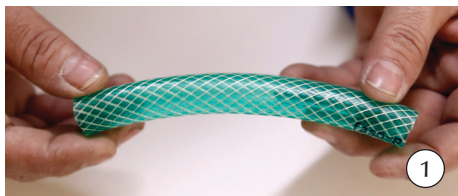
Γλώσσα
Μαθηματικά
Φυσικές Επιστήμες
Μουσική

**Προσπατούμενες γνώσεις
(ικανότητες-δεξιότητες)**

Λεπτή και αδρή κινητικότητα δακτύλων
και αδρή κινητικότητα χεριού

Περιγραφή

Στη μέση του σωλήνα (εικ. 1), ανοίγεται μια τρύπα περίπου 1x1 cm (εικ. 2-3), κλείνει η μια άκρη του σωλήνα με τη σακούλα (εικ. 4) και στερεώνεται με το λάστιχο (εικ. 5). Στην κατασκευή και στην εκτέλεση της νουνούρας μπορούν να συμμετέχουν τόσο τα παιδιά με αναπηρίες, όσο και τυπικής ανάπτυξης. Ο/Η εκπαιδευτικός, με αντίστοιχες διαφοροποιήσεις, όπως οπτικοποίηση οδηγιών ή τμηματική καθοδήγηση, πραγματοποιεί τις αλλαγές που χρειάζονται, για να διευκολυνθούν τα παιδιά με αναπηρίες που υπάρχουν στο τμήμα του/της.

Παραλλαγές

Αντί για σωλήνα ποτίσματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα κομμάτι καλάμι (φυσικό υλικό) ή ένας χαρτονένιος σωλήνας αντιστοίχων διαστάσεων (π.χ. συσκευασία από καραμέλες).

Παίξιμο

Από την τρύπα που ανοίχτηκε στη μέση μурμουρίζουν ένα τραγούδι. Η νουούρα έχει την ιδιότητα να παραμορφώνει τον ήχο και να ακούγεται σαν μύγα που πετάει.

Νουούρα ή Kazoo

Μουσικό Παιχνίδι

Τα παιδιά μιλούν μεταξύ τους με «μουρμούρικη γλώσσα»

Κάθε παιδί έχει τη νουούρα που κατασκεύασε. Όλα κινούνται με μια μουσική στον χώρο. Όταν ο/η εκπαιδευτικός σταματήσει τη μουσική, σχηματίζονται ζευγάρια και συζητούν μεταξύ τους μιλώντας, όμως, μέσα από τη νουούρα. Σημασία έχει να προσπαθήσουν να επικοινωνήσουν με τον ήχο αλλά και με τη γλώσσα του σώματος. Το παιχνίδι συνεχίζεται για αρκετά λεπτά.

- Στόχοι**
- ⊙ Να αποτελέσει αφόρμηση για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.
 - ⊙ Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και η συνεργατικότητα.
 - ⊙ Να αναπτυχθεί ο σεβασμός για την ιδιαιτερότητα και την αναπηρία ενός ατόμου.
 - ⊙ Να αναπτυχθεί η κοινωνικοποίηση και η αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

1 διδακτική ώρα

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ κομμάτια σωλήνα αποχέτευσης (PVC), με διάμετρο 5 έως 8 cm και μήκος περίπου 30 cm ο μικρότερος
- ◆ μονωτική ταινία
- ◆ λίγο γυαλόχαρτο

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

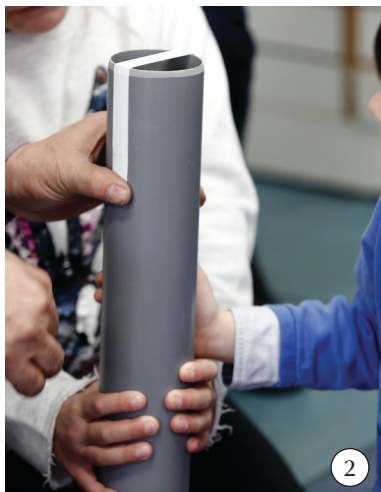
Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Φυσικές Επιστήμες

**Προαπαιτούμενες γνώσεις
(ικανότητες-δεξιότητες)**

Λεπτή και αδρή κινητικότητα δακτύλων
και αδρή κινητικότητα χεριού

Περιγραφή

Επιλέγονται σωλήνες, ώστε να έχουν διαφορά περίπου 5 εκατοστά ο ένας από τον άλλον τουλάχιστον για παιδιά νηπιαγωγείου και πρώτων τάξεων δημοτικού. Σε μεγαλύτερα παιδιά η διαφορά μπορεί να μειωθεί μέχρι 1,5 cm. Με το γυαλόχαρτο «αγριεύουν» λίγο τη μια πλευρά από την άκρη μέχρι 8-10 εκατοστά απόσταση (εικ. 1). Στη συνέχεια, κολλούν μονωτική ταινία καλά τεντωμένη πάνω στο άνοιγμα σταυρωτά, μέχρι να σκεπάσει τελείως την τρύπα (εικ. 2, 3).

Με αυτό τον τρόπο, σχηματίζεται μια μεμβράνη σε αυτή την πλευρά. Για να μην ξεκολλήσει εύκολα, τυλίγουν μονωτική ταινία κάθετα στις απολήξεις της μεμβράνης.

Ο/Η εκπαιδευτικός με διαφοροποιήσεις, όπως οπτικοποίηση οδηγιών ή τμηματική καθοδήγηση πραγματοποιεί τις αλλαγές που χρειάζονται, για να διευκολυνθούν τα παιδιά με αναπηρίες που υπάρχουν στο τμήμα του/της.

Παραλλαγές

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν και χαρτονένιοι σωλήνες αλλά θα πρέπει να είναι από πολύ σκληρό και χονδρό χαρτόνι. Σε αυτή την περίπτωση, χρησιμοποιείται και διαφανή κολλητική ταινία. Είναι ενδιαφέρον, αν υπάρχουν διαφορετικά μήκη σωλήνα, επειδή οι σωλήνες αυτοί μπορούν να κουρδιστούν και να παίζουν συγκεκριμένες νότες. Οι μουσικοί μπορούν να τις κουρδίσουν μειώνοντας το μήκος του σωλήνα. Τα τυφλά παιδιά με την οξυμένη ακοή που διαθέτουν, μπορούν να έχουν ηγετικό ρόλο σε αυτή την κατασκευή.

Παίξιμο

Ο ήχος παράγεται, αν χτυπήσουν με τα δάχτυλά τη μεμβράνη που έφτιαξαν. Όπως σε όλα τα κρουστά μουσικά όργανα, το χέρι (δάχτυλα ή παλάμη), για να μας δίνει έναν πλούσιο ήχο, δεν πρέπει να «κολλάει» πάνω στη μεμβράνη αλλά να αναπηδά από αυτήν, ώστε να μην την εμποδίζει να πάλλεται.

Μουσικά Παιχνίδια

Ο παλμός της ομάδας

Τα παιδιά σε κύκλο χωρίς τα όργανα αρχίζουν να μετράνε μέχρι το δύο λέγοντας καθαρά, σταθερά και συνέχεια «ένα-δύο». Ο/Η εκπαιδευτικός, για να κάνει πιο ενδιαφέρον το παιχνίδι, καθοδηγεί τα παιδιά να λένε άλλες φορές τους αριθμούς σιγά, άλλες δυνατά και άλλες να αυξομειώνουν την ένταση. Με αυτό τον τρόπο, προσπαθούν να αποκτήσει η ομάδα έναν ενιαίο παλμό και να ακούγονται όλα ταυτόχρονα. Στη συνέχεια, μαζί με το μέτρημα χτυπάνε παλαμάκια εφαρμόζοντας τις ίδιες τεχνικές της αυξομείωσης της έντασης χτυπήματος και φωνής. Κατόπιν, και όταν ο/η εκπαιδευτικός νιώσει ότι τα παιδιά έχουν αποκτήσει τον ενιαίο παλμό, μπορούν παίξουν ένα απλό ρυθμικό σχήμα όλα μαζί.

Αλυσίδα με τα τύμπανα

Σε μια επόμενη δραστηριότητα, αφού ξεκινήσουν με ένα «ζέσταμα», για να αποκτήσουν τον ενιαίο παλμό (πάντα μετρώντας και παίζοντας), τα παιδιά μπορούν να παίξουν ένα απλό ρυθμικό σχήμα το ένα μετά το άλλο, φτιάχνοντας έτσι μια ρυθμική αλυσίδα.

Μπορούν, επίσης, να φτιάξουν με τις εντολές ενός «μαέστρου» μια σύνθεση, όπου θα παίζουν δυνατά-σιγά-παύση-από δυνατά σιγά-από σιγά δυνατά-μια μικρή ομάδα-όλοι μαζί κλπ. Οι εντολές μπορεί να είναι λεκτικές, με εικόνες, με χειρομορφές κλπ. Το παιχνίδι συνεχίζεται για αρκετά λεπτά και τη θέση του «μαέστρου» την παίρνει κάθε φορά κάποιο άλλο παιδί.

- Στόχοι**
- Να αποτελέσει αφορμή για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.
 - Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και η συνεργατικότητα.
 - Να αναπτυχθεί ο σεβασμός για την ιδιαιτερότητα και την αναπηρία ενός ατόμου.
 - Να αναπτυχθεί η κοινωνικοποίηση και η αλληλεπίδραση μεταξύ των παιδιών.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

1 διδακτική ώρα

Υλικά και Εργαλεία

- ♦ μεταλλικές συσκευασίες από αναψυκτικά
- ♦ μονωτική ταινία
- ♦ μικρά πετραδάκια ή αποξηραμένα σποράκια
- ♦ ένα ψαλίδι

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

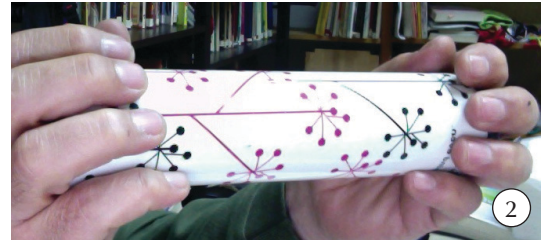
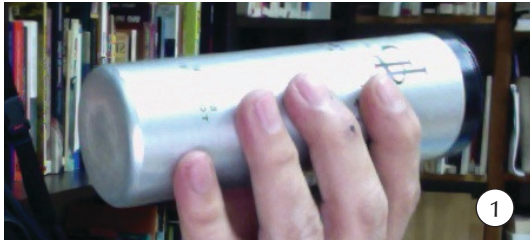
Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Φυσικές Επιστήμες
Γεωμετρικά σχήματα

**Προσπαιτούμενες γνώσεις
(ικανότητες-δεξιότητες)**

Λεπτή και αδρή κινητικότητα δακτύλων
και αδρή κινητικότητα χεριού

Περιγραφή

Οι μεταλλικές συσκευασίες (κουτάκια) από τα αναψυκτικά συμβάλλουν σε μια πολύ ενδιαφέρουσα παραγωγή ήχου. Σε αυτές τις κατασκευές, όσο πιο σκληρό είναι το υλικό που θα βάλουν μέσα, τόσο πιο «λαμπερό» είναι το ακουστικό αποτέλεσμα. Βάζουν μικρή ποσότητα χαλικάκια ή σπόρους σε μια συσκευασία και κλείνουν πρόχειρα το άνοιγμα. Δοκιμάζουν τον ήχο και, αν δεν αρέσει, προσθέτουν λίγα ακόμα. Όταν καταλήξουν στην ποσότητα που θέλουν, τη μετρούν αδειάζοντας το υλικό σε ένα μικρό κυπελάκι και βάζουν την ίδια ποσότητα σε δύο ίδιες συσκευασίες. Οι μαράκες παίζονται πάντα σε ζεύγη. Αντίθετα, το shaker στην ουσία είναι μια μεγάλη μαράκα, πάντα σε κυλινδρική μορφή και παίζεται είτε κρατώντας το με το ένα χέρι (εικ. 1) είτε και με τα δύο (εικ. 2). Αν δεν έχουν μεγάλη κυλινδρική συσκευασία, ενώνουν δύο μικρές με λίγη μονωτική ταινία.

Παραλλαγές

Μπορούν να χρησιμοποιήσουν και άλλες συσκευασίες που θα έχουν και ένα ενδιαφέρον σχήμα για τα παιδιά, όπως, για παράδειγμα, πλαστικά αυγά ή φρούτα ή χριστουγεννιάτικα στολίδια. Οι σκληρές συσκευασίες (σκληρό πλαστικό, αλουμίνιο ή ακόμα και ξύλο) έχουν καλύτερο ηχητικό αποτέλεσμα. Τα τυφλά παιδιά με την οξυμένη ακοή που διαθέτουν μπορούν να έχουν ηγετικό ρόλο σε αυτή την κατασκευή.

Παίξιμο

Ο ήχος παράγεται, όταν «τινάζουν» τις μαράκες εναλλάξ, ώστε να παίξουν ρυθμικά σχήματα. Το shaker παίζεται κατά τον ίδιο τρόπο, αλλά κρατώντας το είτε με το ένα χέρι είτε με τα δύο.

Μουσικό Παιχνίδι

Παίζουμε μετρώντας

Τα παιδιά σε κύκλο μετράνε σταθερά, δυνατά και συνεχώς «**έ-να, δύο-ο, τρία-α**» τονίζοντας την πρώτη συλλαβή και προσέχοντας και δίνοντας ίσο χρόνο σε κάθε μία. Στη συνέχεια, παίζουν με τις μαράκες ή το σέικερ μόνο στο «**ένα**» συνεχίζοντας πάντα να μετρούν. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται με παραλλαγές, για παράδειγμα, παίζοντας στο «**ένα**» και στο «**τρία**», παίζοντας στο «**ένα**» και στο «**δύο**», μόνο στο «**δύο**» ή μόνο στο «**τρία**». Το παιχνίδι συνεχίζεται για αρκετά λεπτά.

Τα παιχνίδια «Ο παλμός της ομάδας», «Η αλυσίδα με τα τύμπανα» και «Παίζουμε μετρώντας» μπορούν να συνεχίζονται και να ανεβαίνει ο βαθμός δυσκολίας τους, αν χρησιμοποιηθούν περισσότεροι αριθμοί, όπως για παράδειγμα, «ένα δύο τρία τέσσερα», «ένα δύο τρία τέσσερα πέντε» κλπ. Για ακόμα μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας, μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να συνδυάζει δύο ομάδες που μετρούν διαφορετικούς αριθμούς π.χ. μια ομάδα που μετρά μέχρι το τρία και μια ομάδα που μετρά μέχρι το πέντε.

- Στόχοι**
- Να αποτελέσει αφορμή για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.
 - Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και η συνεργατικότητα.
 - Να αναπτυχθεί ο σεβασμός για την ιδιαιτερότητα και την αναπηρία ενός ατόμου.
 - Να προαχθεί η δημοκρατική συμμετοχή.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

10' - 20'
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ♦ διάφορα κρουστά μουσικά όργανα
- ♦ όργανα που έχουν κατασκευάσει τα ίδια τα παιδιά
- ♦ χρήση ήχων από το σώμα

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Φυσικές Επιστήμες
Γεωμετρικά σχήματα

**Προσπαιτούμενες γνώσεις
(ικανότητες-δεξιότητες)**

Λεπτή και αδρή κινητικότητα δακτύλων
και αδρή κινητικότητα χεριού

Περιγραφή

Τα παιδιά στέκονται σε ημικύκλιο και κρατάνε από ένα κρουστό μουσικό όργανο ανά ζεύγη. Το ένα κρατάει το όργανο και το άλλο χρησιμοποιεί ήχους από το σώμα. Κάποιο παιδί έχει το ρόλο του μαέστρου που θα φτιάξει τη σύνθεση υποδεικνύοντας στα υπόλοιπα τι θα παίξουν. Μπορεί να δείχνει ένα όργανο, πολλά όργανα, όλα τα όργανα, δύο όργανα μαζί, παύση, δυνατά, σιγανά, γρήγορα, αργά και κάθε παραλλαγή που μπορεί να σκεφτεί. Η σύνθεση τελειώνει, όταν αποφασίσει ο μαέστρος. Στη συνέχεια, κάποιο άλλο παιδί κάνει το μαέστρο και τα υπόλοιπα παιδιά αλλάζουν όργανα.

Παραλλαγές

Αντί ο μαέστρος να δείχνει με τα χέρια, μπορεί να δείχνει με τα πόδια καθισμένος σε μια καρέκλα. Μπορεί, επίσης, να δείχνει με το κεφάλι και ένα χέρι.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Τα παιδιά με αναπηρία όρασης θα πρέπει να ακούσουν πρώτα μερικές φορές πως ηχούν τα όργανα και σε πια θέση βρίσκονται στον χώρο.

- Στόχοι**
- Να αποτελέσει αφορμή για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.
 - Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και η συνεργατικότητα.
 - Να αναπτυχθεί ο σεβασμός για την ιδιαιτερότητα και την αναπηρία ενός ατόμου.
 - Να προαχθεί η δημοκρατική συμμετοχή.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

10' - 30'
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ χρήση ήχων από το σώμα
- ◆ φωτογραφίες ή σχέδια μέσων μεταφοράς
- ◆ όργανα που έχουν κατασκευάσει τα ίδια τα παιδιά

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Κυκλοφοριακή Αγωγή

Περιγραφή

Ο/Η εκπαιδευτικός δείχνει στα παιδιά εικόνες (φωτογραφίες ή ζωγραφιές) από μέσα μεταφοράς που περιλαμβάνουν ένα μόνο μέσο, δύο ή τρία διαφορετικά, πολλά μαζί ή κανένα μέσο. Τα παιδιά πρέπει να δοκιμάσουν να αναπαράγουν τον ήχο που κάνει το κάθε μέσο μεταφοράς με ήχους από το σώμα (παλαμάκια, χτύπημα ποδιών, χτύπημα χεριών στους μηρούς, ήχους με τη φωνή ή και συνδυασμό αυτών) ή/και με τα όργανα που έχουν κατασκευάσει. Κατόπιν, διαλέγουν έναν ήχο το καθένα που θα αντιστοιχεί σε ένα μέσο. Ένα παιδί παίρνει το ρόλο του μαέστρου και δείχνει τις εικόνες με όποια σειρά θέλει και για όσο χρόνο θέλει. Η συναυλία συνεχίζεται με άλλο παιδί στο ρόλο του μαέστρου.

Παραλλαγές

Αν υπάρχουν παιδιά με αναπηρίες άνω άκρων, οι εικόνες τοποθετούνται στο πάτωμα και ο μαέστρος δείχνει με τα πόδια περπατώντας, τρέχοντας, βαδίζοντας γρήγορα ή πολύ αργά.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Τα παιδιά με προβλήματα όρασης θα πρέπει να ακούσουν μερικές φορές τη σειρά με την οποία είναι τοποθετημένες οι εικόνες ή ακόμα και λεκτικές οδηγίες. Η ένταση της φωνής του «μαέστρου» καθορίζει και την ένταση του μέσου μεταφοράς. Αν θέλει να σταματήσουν οι ήχοι (παύση), τότε λέει λέξεις, οι οποίες ακινητοποιούν το μέσο, όπως για παράδειγμα, κόκκινο φανάρι, stop, πεζός, τροχονόμος κλπ.

- Στόχοι**
- Να προαχθεί το ομαδικό πνεύμα και η συνεργατικότητα.
 - Να αναπτυχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας και της αναπηρίας ενός ατόμου.
 - Να προαχθεί η δημοκρατική συμμετοχή.
 - Να αποτελέσει αφόρμηση για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

10' - 20'
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ♦ μεταλλικά όργανα
- ♦ δερμάτινα όργανα
- ♦ ξύλινα όργανα
- ♦ όργανα που έχουν κατασκευάσει τα ίδια τα παιδιά

Γνωστικό Αντικείμενο Σύνδεση με ΠΣ

Προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη
Ευέλικτη Ζώνη
Φυσικές Επιστήμες

Περιγραφή

Το παιχνίδι έχει τρία στάδια. Μπορούν να γίνουν όλα με τη σειρά, αλλά μπορούν να γίνουν και σε δύο ή τρεις ενότητες. Τα παιδιά σχηματίζουν ένα κύκλο και ο/η εκπαιδευτικός τους μοιράζει από ένα όργανο προσέχοντας να μην συμπέσουν πολλά όργανα της ίδιας οικογένειας μαζί. Στο πρώτο στάδιο, το κάθε παιδί με τη σειρά θα πρέπει να παίξει το όργανο που έχει αλλά μόνο για μια φορά. Το επόμενο παιδί πρέπει να παίξει μόνον, όταν ο ήχος από το προηγούμενο σταματήσει τελείως. Έτσι, θα γίνει μια αλυσίδα από ήχους, από τους οποίους κάποιοι θα έχουν μεγάλη διάρκεια και θα «σβήνουν» αργά (χαρακτηριστικό των μεταλλικών οργάνων), κάποιοι αμέσως (χαρακτηριστικό των ξύλινων οργάνων), ενώ άλλοι θα διαρκούν λίγο περισσότερο (χαρακτηριστικό των δερμάτινων). Όταν ολοκληρωθεί ο κύκλος για τουλάχιστον δύο φορές, μπορεί να περάσει στο δεύτερο στάδιο, όπου τα παιδιά ένα-ένα με τη σειρά θα πουν πώς νιώθουν σήμερα και θα παίξουν το όργανο που έχουν. Τα παιδιά μπορούν να πουν «σήμερα είμαι χαρούμενος/η», «αρρώστησε το σκυλάκι μου και είμαι στενοχωρημένος/η», «δεν κοιμήθηκα καλά και είμαι κουρασμένος/η», «πήγαμε βόλτα με

τον μπαμπά μου και είμαι ευχαριστημένος/η» και να παίξουν κάτι που αντιπροσωπεύει τη διάθεσή τους. Τέλος, στο τρίτο στάδιο, τα παιδιά θα παίξουν το «συναίσθημά» τους χωρίς να ξαναπούν το πώς νιώθουν σήμερα. Το τρίτο στάδιο μπορεί να επαναληφθεί δύο ή τρεις φορές. Δεν έχει σημασία να θυμηθούν να παίξουν το ίδιο κομμάτι ακριβώς που έπαιξαν, όταν περιέγραφαν πώς ένιωθαν. Αυτό που έχει σημασία είναι να εκφράσουν ένα συναίσθημα, όπως ακριβώς το νιώθουν αυτά.

Παραλλαγές

Αν υπάρχουν παιδιά με αναπηρίες άνω άκρων, τους δίνουμε όργανα που μπορούν να παιχτούν με τα πόδια, π.χ. κουδουνάκια, ντέφι ή ακόμα και τύμπανο.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Τα παιδιά που δεν θέλουν να μιλήσουν, μπορούμε να τα ρωτήσουμε εμείς πώς αισθάνονται και αυτά να χρησιμοποιήσουν το όργανο που τους έχουμε δώσει.

- Στόχοι**
- Να προαχθεί η μη λεκτική επικοινωνία.
 - Να αναπτυχθεί ο σεβασμός της ιδιαιτερότητας και της αναπηρίας ενός ατόμου.
 - Να προαχθεί η δημοκρατική συμμετοχή.
 - Να αποτελέσει αφόρμηση για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

20' - 30'
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ♦ χρήση ήχων από το σώμα
- ♦ μεταλλικά όργανα
- ♦ δερμάτινα όργανα
- ♦ ξύλινα όργανα
- ♦ όργανα που έχουν κατασκευάσει τα ίδια τα παιδιά

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Κοινωνικές Επιστήμες
Κοινωνική αλληλεπίδραση

Προσπατούμενες γνώσεις (ικανότητες-δεξιότητες)

Να αναγνωρίζουν τον ήχο των μεταλλικών, δερμάτινων και ξύλινων οργάνων (να μπορούν να παράγουν ήχους με αυτά)

Περιγραφή

Γι' αυτό το παιχνίδι θα πρέπει να έχει προηγηθεί το παιχνίδι «Η Μουσική αλυσίδα των μουσικών οργάνων». Τα παιδιά σχηματίζουν ένα κύκλο και μέσα στον κύκλο βρίσκονται δύο ομάδες από μεταλλικά, δερμάτινα και ξύλινα μουσικά όργανα, ανάμεσα στα οποία μπορεί να υπάρχουν και αυτά που έχουν κατασκευαστεί από τα παιδιά. Με τις υποδείξεις του/της εκπαιδευτικού δύο παιδιά πλησιάζουν τα μουσικά όργανα και αρχίζουν να συνομιλούν μεταξύ τους χρησιμοποιώντας κάθε φορά διαφορετικό μουσικό όργανο ή ομάδα οργάνων, ανάλογα με τη διάθεση που έχουν, την απάντηση που θέλουν να δώσουν ή την ερώτηση που θέλουν να κάνουν. Προσπαθούν να «ακούσουν» τη διάθεση της ερώτησης και να αντιστοιχίσουν τους ήχους των οργάνων με συναισθήματα, όπως για παράδειγμα, τα μικρά μουσι-

κά όργανα που παίζονται σε χαμηλή ένταση με την ευγένεια, τη χαρά, την καλή προαίρεση, ενώ τα πιο μεγάλα με την εξωστρέφεια, το θυμό αλλά και το γλέντι. Τους ήχους των οργάνων μπορούν να τους εμπλουτίσουν με ήχους από το σώμα αλλά δεν πρέπει να χρησιμοποιήσουν λέξεις με νόημα. Τα δύο παιδιά «συνομιλούν» για λίγο και μετά αποχαιρετούνται, επιστρέφουν στη θέση τους και ο/η εκπαιδευτικός καλεί δύο άλλα παιδιά. Το παιχνίδι τελειώνει, όταν όλα τα παιδιά συνομιλήσουν με τη μουσική.

Παραλλαγές

Αν υπάρχουν παιδιά με αναπηρίες άνω άκρων, θα μπορούν να έχουν έναν/μία «μεταφραστή/τρια» δίπλα τους, στον οποίον/α να λένε σιγά τι να παίξουν.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Τα παιδιά με προβλήματα όρασης θα πρέπει να ακούσουν μερικές φορές τη σειρά με την οποία είναι τοποθετημένα τα μουσικά όργανα.

- Στόχοι**
- Να προαχθεί η μη λεκτική επικοινωνία.
 - Να αναπτυχθεί η προσοχή και η συγκέντρωση.
 - Να προαχθεί η δημοκρατική συμμετοχή.
 - Να αποτελέσει αφορμή για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεκτική Διάρκεια

30' - 50'
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ♦ χρήση ήχων από το σώμα
- ♦ μεταλλικά όργανα
- ♦ δερμάτινα όργανα
- ♦ ξύλινα όργανα
- ♦ όργανα που έχουν κατασκευάσει τα ίδια τα παιδιά

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Κοινωνικές Επιστήμες
Κοινωνική αλληλεπίδραση
Γλώσσα
Εικαστικά

Προσπαιτούμενες γνώσεις (ικανότητες-δεξιότητες)

Να αναγνωρίζουν τον ήχο των μεταλλικών, δερμάτινων και ξύλινων οργάνων (να μπορούν να παράγουν ήχους με αυτά)

Περιγραφή

Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και ένα-ένα καλούνται να παίξουν έναν ήχο με το όργανο που έχουν ή με ήχους του σώματος ή συνδυασμό αυτών. Τα υπόλοιπα καλούνται να πουν τι τους θυμίζει αυτός ο ήχος. Ένα παιδί ή ο/η εκπαιδευτικός καταγράφει τις λέξεις ή τις φράσεις που αναφέρουν τα παιδιά. Στη συνέχεια, φτιάχνουν μια ιστορία με αυτές τις λέξεις-ήχους όλοι μαζί και την αφηγείται ο/η εκπαιδευτικός. Τα παιδιά, κάθε φορά που ακούν τη δική τους λέξη-ήχο, πρέπει να αναπαράγουν τον σχετιζόμενο ήχο. Αν ενδιαφέρονται ή στην πορεία θέλουν να προσθέσουν και άλλους ήχους, επαναλαμβάνουν όλη τη διαδικασία.

Παραλλαγές

Από τη λέξη στον ήχο. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να δείξει διάφορες εικόνες και να ζητήσει από τα παιδιά με τα όργανα ή ήχους του σώματος να επενδύσουν τη λέξη. Στη συνέχεια, να φτιάξουν μια ιστορία, για να υπάρχει αφήγηση λέξεων και ήχων.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Στα παιδιά με προβλήματα όρασης θα πρέπει να εξηγήσουμε τι υπάρχει στις εικόνες.

- Στόχοι**
- Να προαχθεί η μη λεκτική επικοινωνία.
 - Να αναπτυχθεί η προσοχή και η συγκέντρωση.
 - Να προαχθεί η δημοκρατική συμμετοχή.
 - Να προκαλέσει ρωγμές στα στερεότυπα.
 - Να αποτελέσει αφόρμηση για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

30' - 50'
(ανάλογα με το πλήθος των μαθητών/τριών)

Υλικά και Εργαλεία

- ◆ χρήση ήχων από το σώμα
- ◆ μεταλλικά όργανα
- ◆ δερμάτινα όργανα
- ◆ ξύλινα όργανα
- ◆ όργανα που έχουν κατασκευάσει τα ίδια τα παιδιά
- ◆ Το παραμύθι με τίτλο *Ο Περπατούλης στον Πλανήτη των Ζουμ*

Γνωστικό Αντικείμενο Σύνδεση με ΠΣ

Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Κοινωνικές Επιστήμες
Κοινωνική αλληλεπίδραση
Γλώσσα
Εικαστικά

Προσπατούμενες γνώσεις (ικανότητες-δεξιότητες)

Να αναγνωρίζουν τον ήχο των μεταλλικών, δερμάτινων και ξύλινων οργάνων (να μπορούν να παράγουν ήχους με αυτά)

Περιγραφή

Όλα τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και ακούνε το παραμύθι *Ο Περπατούλης στον Πλανήτη των Ζουμ*. Στη συνέχεια, γίνεται μια κουβεντούλα με τα παιδιά και ο/η εκπαιδευτικός κατευθύνει τη συζήτηση, για να «ζωντανέψει με ήχους» την ιστορία με ερωτήσεις του τύπου:

- ▶ Με ποιον (ηχητικό) τρόπο καταλαβαίνουμε ότι γίνεται κάτι εντελώς απρόσμενα;
- ▶ Πώς κάνει ένα μωρό-ζουμ που κλαίει;
- ▶ Τι ήχους κάνουν οι ρόδες των ζουμανθρώπων;
- ▶ Ποιον ήχο κάνουν οι ζουμάνθρωποι, όταν μιλάνε;
- ▶ Τι ήχο κάνουν τα παράξενα άκρα;

Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να έχει έτοιμες μερικές προτάσεις ήχων, αλλά θα αφήσει την πρωτοβουλία στα παιδιά να προτείνουν αυτά διάφορους ήχους.

Στη συνέχεια, θα ξαναπεί την ιστορία και στα σημεία που έχουν συμφωνηθεί να ακουστούν οι διάφοροι ήχοι, τα παιδιά θα κάνουν τους ήχους αυτούς. Ενδεικτικά, η παράγραφος που ακολουθεί μπορεί να αξιοποιηθεί, όπου με κίτρινη σκιαγράφιση είναι τα σημεία που θα ακούγονται οι ήχοι:

Ένα Αυγουστιάτικο βράδυ, στον παράξενο αυτόν πλανήτη συνέβη κάτι **εντελώς απρόσμενο**. Στο σπίτι της οικογένειας **Ζιμ-Ζουμ** γεννήθηκε ένα μικρό χαριτωμένο αγοράκι, τόσο διαφορετικό όμως από τα άλλα, που ο κύριος και η κυρία **Ζιμ-Ζουμ** σάσισαν όταν το πρωτοαντίκρισαν. «Μα τις χίλιες **ρόδες!** Τι είναι πάλι τούτο;» αναφώνησε έκπληκτος ο κύριος Ζιμ-Ζουμ. «Πού είναι οι **ρόδες** οι ροδένιες του γιου μου;». Πράγματι, εκεί που θα έπρεπε να βρίσκονται κανονικά δυο ολοστρογγυλες λιλιπούτειες **ρόδες**, υπήρχαν **δυο παράξενα άκρα**... Η κυρία Ζιμ-Ζουμ, απορημένη και η ίδια, προσπάθησε να τον καθησυχάσει: «Άντρα μου, αντρούλη μου, μη στεναχωριέσαι, θα φυτρώσουν οι **ρόδες** του γιου μας. Ας περιμένουμε λιγάκι να μεγαλώσει!».

Παραλλαγές

Από τη λέξη στον ήχο. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να δείξει διάφορες εικόνες και να ζητήσει από τα παιδιά με τα όργανα ή ήχους του σώματος να επενδύσουν τη λέξη και στη συνέχεια, να φτιάξουν μια ιστορία, ώστε να υπάρχει αφήγηση λέξεων και ήχων.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να συνδυάζει εικαστικά και μουσική. Είναι κατάλληλη και για παιδιά με προβλήματα όρασης, αφού χρησιμοποιεί γλυπτικές μορφές, απλά στα παιδιά αυτά θα πρέπει να εξηγήσουμε τι υπάρχει στις εικόνες. Μπορεί να ξεκινήσει με απλές γεωμετρικές μορφές και σχήματα που θα φτιάξουν τα παιδιά με πηλό και να προχωρήσει με πιο σύνθετα σχήματα ή μορφές.

- Στόχοι**
- Να προαχθεί η μη λεκτική επικοινωνία.
 - Να αναπτυχθεί η προσοχή και η συγκέντρωση.
 - Να προαχθεί η δημοκρατική συμμετοχή.
 - Να αποτελέσει αφόρμηση για διδασκαλία άλλου διδακτικού αντικειμένου ή διαθεματικής προσέγγισης.

Προτεινόμενες Τάξεις

Νηπιαγωγείο
Δημοτικό

Ενδεικτική Διάρκεια

2 διδακτικές ώρες

Υλικά και Εργαλεία

- ♦ χρήση ήχων από το σώμα
- ♦ μεταλλικά όργανα
- ♦ δερμάτινα όργανα
- ♦ ξύλινα όργανα
- ♦ όργανα που έχουν κατασκευάσει τα ίδια τα παιδιά
- ♦ αυτοσκληρυνόμενος πηλός

**Γνωστικό Αντικείμενο
Σύνδεση με ΠΣ**

Δημιουργία και Έκφραση
Ευέλικτη Ζώνη
Μαθηματικά
Κοινωνικές Επιστήμες
Κοινωνική αλληλεπίδραση
Γλώσσα
Εικαστικά

Προσ απαιτούμενες γνώσεις (ικανότητες-δεξιότητες)

- ♦ Να γνωρίζουν τα διάφορα γεωμετρικά σχήματα
- ♦ Να αναγνωρίζουν τον ήχο των μεταλλικών, δερμάτινων και ξύλινων οργάνων (να μπορούν να παράγουν ήχους με αυτά)

Περιγραφή

1η ώρα

Ο/Η εκπαιδευτικός αναφέρεται στα διάφορα γεωμετρικά σχήματα (γνώση που θα πρέπει τα παιδιά να έχουν ήδη κατακτήσει). Η αφόρμηση μπορεί να είναι οι γεωμετρικές διακοσμήσεις, το ανάγλυφο μιας πόλης ή περιοχής ή ό,τι άλλο κρίνει σκόπιμο ο/η εκπαιδευτικός.

Στη συνέχεια, μοιράζει στα παιδιά τον πηλό και κάθε παιδί φτιάχνει ένα γεωμετρικό σχήμα. Για παράδειγμα, πυραμίδες, σφαίρες, παραλληλεπίπεδα, κώνους, κυλίνδρους, απλές μορφές ακανόνιστων σχημάτων (σαν αυγό, αχλάδι, δάκρυ, καρδιά). Έπειτα, τοποθετούν τα εικαστικά τους αντικείμενα σε μια επιφάνεια φτιάχνοντας διάφορους συνδυασμούς και μοτίβα. Μερικές ιδέες θα μπορούσαν να είναι η παράθεση των σχημάτων σε μια επιφάνεια, η τοποθέτησή τους σε συνδυασμούς που καταλήγουν σε επιμέρους συνθέσεις, η τυχαία «ρίψη» των αντικειμένων σε μια επιφάνεια κλπ. Ο/Η εκπαιδευτικός συζητά για την εικαστική σύνθεση που έφτιαξαν και καταλήγουν στην τελική της μορφή. Κατόπιν, μπορεί να υπάρξει και μια αφήγηση που «αναδύεται» μέσα από την τελική αυτή εικαστική σύνθεση.

2η ώρα

Τα παιδιά κάθονται σε ημικόκλιο έχοντας μπροστά τους την εικαστική σύνθεση που έφτιαξαν την προηγούμενη ώρα. Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά σε καθένα από αυτά να «αναπαραστήσει» ένα σχήμα ή σύμπλεγμα σχημάτων με έναν ή πιο πολλούς ήχους με το όργανο που έχουν, με ήχους του σώματος ή συνδυασμό αυτών. Αφού επαναλάβουν το ίδιο ακριβώς, δύο-τρεις φορές, ένας/μία «μαέστρος» αναλαμβάνει να διευθύνει τα υπόλοιπα παιδιά να παίξουν μια σύνθεση βλέποντας την τρισδιάστατη εικόνα-παρτιτούρα που τα ίδια έχουν φτιάξει. Ο/Η μαέστρος δείχνει με τα χέρια του αλλά και με τα πόδια του τι θα πρέπει να παίξουν κάθε φορά τα παιδιά. Το παιχνίδι γίνεται πιο ενδιαφέρον και η σύνθεση πιο περίπλοκη, αν συμμετέχουν δύο μαέστροι μαζί.

Παραλλαγές

Από τον ήχο στο σχήμα. Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και ένα-ένα με τη σειρά. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από ένα παιδί να παίξει ένα σύντομο ηχητικό σχήμα (μοτίβο) και τα υπόλοιπα παιδιά να «αναγνωρίσουν» σε ποιο γεωμετρικό σχήμα αντιστοιχεί ή ποιο τους θυμίζει.

Ενδεικτικές ιδέες διαφοροποίησης

Στα παιδιά με προβλήματα όρασης θα πρέπει να εξηγηθεί τι υπάρχει στις εικόνες.